

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadónálban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 50
 Helyben máshoz fordítva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 50

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadói hivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, június 21.

Tagadás szelleme.

(O.) A kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslatnak már is van eredménye, nem abban ugyan, hogy valahol csakis a választók befolyásolatlan akarata érvényesült volna, hanem abban, hogy egy-némely fővárosi lap egész nyíltsággal kimondta, hogy az u. n. tiszta választások Magyarországon, ez időben az utópikus álmok, az elérhetlen eszmények közé sorolandók, mert a választók nagyrésze maga az, amely a választási visszaéléseket, a vesztegetéseket felidézti az által, hogy meggyőződését, politikai hitet áruba bocsájtja. Hogy t. i. azon lap szerint — nem arról van szó, hogy a legtöbb kerületben milyen programmal győznek a jelöltek, hanem arról, hogy minő összeget képes a jelölt e mandátum elnyeréséért áldozatul hozni.

Ha ez való lenne, ha ezt a tételt a becsületes és hazafias politikus kiindulási pont gyanánt elfogadja, úgy az okoskodások és konzekvenciák oly perspektívája előtt állunk, mely egyrészt nemcsak kétségbeejtő, de másrészt Magyarország alkotmányos szabadságára, a parlamenti élet minden eddigi járulékaire és az ezen alapon való fejlődésre érdemlennék tüntetni föl. — Ezen állítás szerint tehát Magyarország politikai életében hiányzik minden erkölcsi impulzus, egyedüli és örökigazságu dogma volna az ismert: Geld regiert die Welt.

Hogy Magyarország a mohácsi vész

utáni időktől fogva a politikai kerítés klaszszikus földje volt, azt bizonyítani felesleges. Hogy az úgy nevezett alkotmányos küzdelmekben az egyes hatalmasoknak, érdekcsoportoknak klikkeknek befolyása döntött és dönt ma is a legtöbbször, és hogy az u. n. elvek harcza a legtöbbször és valójában nem egyéb, mint jól leplezett önzőérdekek küzdelme: világszerte ismeretes, mert ez úgy van tán az egész világon. Így volt a klaszszikus ókorban s így lesz még tán a phalanster idejében is; merl amíg emberek és pedig érdek által ösztökélt emberek intézik a közügyeket, az anyagi érdekeknek, mint fegyvernek fel és kihasználása ki nem maradhat a küzdelemből. De az olyan állítás, amely szerint nálunk az elvek egyáltalán megszűntek volna a pártok dynamikájában szerepelni; hogy azt csakis pénz, anyagi érdekek, egyéni hiúság, tehát merő alantas indulatok hozzátják akcióba, oly cinizmusnak a bizonyossága, oly erkölcsi színvakság körtünete, a melynek leküzdésére — még ha rendkívüli eszközökkel is — a jók javának tömörülni kell.

Ez a cinikus őszinteség: a tagadás szellemének megnyilatkozása.

Nem újdonság ennek a szellemnek szereplése. A gondolkozó emberek, akik a tegnap és a múltak tanúságait számításba szokták és tudják venni, aggódó szemekkel kísérték ezen szellem életnyilvánulásait. Ez a szellem volt az, amely a tőke és tudás hatalmas fegyvereivel a keresztény magyarság ideális hajlamait, sajátos nemtörődömségét felhasználva,

politikai életünk hullámszását oly intenzív tette, hogy míg egy felől — elméletleg hetumogerkedve — a korona és nemzet között az ellentéteket majdnem veszedelmes mérvben megnövelte, a kölcsönös kizárlat megingatni törekedett: addig a gyakorlati politikai életben lehetővé tette, hogy a liberális intézmények keretében a legundokabb önkény garázdálkodhatik. — Tehát létesítette a pseudo liberalizmust.

Létesítette olyan hévvel és szívóssággal, hogy az emberek abban való hite, miszerint ezeken elvi küzdelmekkel változtatni lehessen, úgy szólván megsemmisült.

Tehát legyen úgy, a hogy ez a cinikus állítás híreszteli; hogy t. i. Magyarországon a politikai hit, meggyőződés nem létezik, hogy az nem más mint árucikk, melyet ez időben a liberalizmusnak nevezett grossista cég forgat nagy ügyességgel és kamatozlat.

Tehát ime egy ország, a melynek népessége politikai erkölcs tekintetében elnyomorodott, amelynek parlamentje egy, két kivétellel — nem elvei, de erszénye és a borszesz révén jutott mandátumához.

De mind ebből mi következik?

Mindenek előtt meg kell hitünknek semmisülni a parlament önzetlensége, jöhísemüsege iránt. Erkölcstelen alapon alakult parlament működése csak káros lehet. Erkölcstelen alapon létesült parlamentnek nincs létjoga. Sőt erkölcstelen nép érdemtelen és méltatlan a parlamentaris intézmények használatára, — épp

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Csór kapitány hadi csele.

Irta: Pásztor József.

Csór kapitányt bajtársai is úgy ösmerték mint a ki páratlan az ármányos hadi cselvetelek, váratlan merész támadások, pompás taktikai helyzetek kieszelésében, — különösen ahol kevés erővel sokat lehetett csinálni ott jeleskedett ő. Számos nagy-gyakorlat, de még az okkupáció maradandó emlékü epizódjai fűződnek nevéhez. Ifjabb bajtársai még most is sokat emlegetik az öreg ravaszt, pedig Csór kapitány már babérain pihen; nyugalomba vonult. Most már csendes ember, van ugyan most is egy serege s bár csak három tagból álló — több baj van ezekkel, mint egy ármádia katonával, lévén ez a sereg az ő három szépséges leánya: Gizike, Tinike és Milike.

Ha önök azt hiszik, hogy én Csór kapitány urnak egyik ifjabb korabeli kalandját mesélem el, — nagyon csalódnak, mert én Csór kapitány urral a nyugalomba vonulttal, a Kabakházi kaszinó rendes tagjával, a »Korona« kávéház pikolós vendégével, főképp a kedves tatuskával foglalkozom — mert Csór kapitány bár ifju korában is sok nagy dolgot elkövetett, a legnagyobbat penzionált korában követte el. Ezen tette, ha nincs is megörökítve a hadászat történelmének lapjain, annál mélyebb barázdákkal van bevésvé a Kabakházi lányos mamák emlékébe,

kik klasszikus példaként emlegetik a kapitány úr eme fenomenális tetteit . . .

I.

Gizike is sirt, Tinike is sirt, Milike is sirt. Mindhárman versenyben Vala pedig — e nagy sirásnak okozója egy aranszegélyes meghívó, mely jobb sorsra lett volna érdemes annál, hogy Gizike vandal kezeeskéi által összegyűrve bedobassék az ágy aljának legsötétebb részébe.

A meghívó, mely a Kabakházi arany ifjuság junialisára szól, megdobbantotta a három szivecskét épp úgy, mint Kabakháza összes tánczratermett szépeinek szívét, de hát hogy is ne? Olyan unalmas, szürke hangulatu ez a kis város, hogy eseményszámba megy egy tánczestély s ők ide sem mehetnek el, a tata ugyan el nem viszi őket, bánja is az ha a nyakán vénülnek is! Mikor még Pesten laktak, mégis csak jobb dolguk volt, különösen míg a mamuska élt; hiszen akkor még csak kurtaszoknyás leányok voltak s mégis mennyi hangversenyen, kisebb tánczestélyen voltak, pedig akkor nem is volt reá olyan nagy szükség mint most; mert bizony a leányt mutogatni kell, míg ha olyan szép is, mint egy tündérkirálynő, — mutogatni bizony mindenuitt: korzón, jégen, parketten; szárazon és vizen, ragyogó napfényen és borus időben, — minden férjszerzésre alkalmas helyen, — különben elhervadnak mint kis ibolya a bokor tövén.

Gizike már száritani kezdte könnyeit s kibámult az ablakon a poros utcára.

Tinike és Milike még duóban pityeregtek, mikor a tata belépett az ajtón.

A kapitány úr, úgy látszik, jó kedvében volt, mert mosolyogva közeledett szepegő leányaihoz.

— Nos hát, mit pityeregtek, talán bizony összepereltetek?

A leányok összenéztek s nem szóltak egy szót sem.

— Pedig kár szomorkodnotok, mert meg-leplek benneteket valamivel, egy kedves újsággal!

A három bájos fő ismét egy más felé fordult. Vajjon mi lehet az?

— Elviszlek benneteket valahová! folytatta a kapitány.

A Gizike, Tinike s Milike szive olyan tiktakkolást vitt véghez, hogy isten bizony meghal-latszott. Talán mégis? . . . gondolták mind a hárman s kíváncsian lesték a tata szavait.

— Jertek ide közel hozzám!

A leányok a tata közé telepedtek. A kapitány megsimogatta a Gizike bodros haját s gy kérdezte:

— Hát miért sirtatok.

Gizike arca már derülőben volt, mosolyogva sütötte le szeméit s így szólt:

— A Tini! . . .

— Nem! A Mili . . . kiáltott fel Tinike.

— De bizony a Gizi! szólt a harmadik.

— Mind a hárman pityeregtek, azt is tudom, hogy miért, nos, megmondjam?

A leányok kíváncsian lesték a tata szavait.

ugy, amint erkölcsileg fejletlen egyéneket a törvény érdemtelenségnek nyilvánít, megfoszt önrendelkezési joguktól.

Minderre a riposzt: nézzétek a közgazdasági fellendülést! A tőke áldásos működését!

Mind ez egy óriási humbug!

Az az ugynevezett közgazdasági fellendülés nem más, mint csillogó nyomor, aminek áldozatai jobbra keresztény fehér rabszolgák miljóiából kerülnek.

Nem egyéb az, mint az a lelketlen tan, amely a vagyoni különbözetet kielesít, a gazdagot gazdagabbá, a szegényt páriává teszi. És hát legyen, hogy a közgazdasági élet, hihetetlen számösszegekben nyilvánulva, csakugyan megvalósít sok olyat, amik csakis nagy összegekkel valósíthatók meg. Mind ez azonban mit ér?

Valamint az egyéni élet boldogsága nem kulminál a testi öröme, az anyagi jólét elérésében, ha az a lelkiismereti tisztaság és béke árán van megszerelve: ugy nem lehet a millió tagu egyén — a nemzet — minden »közgazdasági fellendülés« — fényezés dacára boldog és tartós életű, a melynek szellemi életét, erkölcsi tartalmát a hitelenség, az eszmények prostituálása megfertőztette.

Nehogy azonban valaki azt higgye, hogy mi a parlamentarizmust, a drága véren szerzett közszabadságok intézményeit kevésre becsülnők; sem pedig abból, hogy a szabadelvű intézmények mellett a milliók erkölcsi elzüllesztéséhez, vagyis — hogy egy ismert frázissal éljünk — az erkölcsi tönk szélére a parlamentarizmus csödjéhez jutottunk, azt következtetnők, hogy nálunk a parlamentarizmus lehetetlen, hogy arra népünk képtelen és érdemellen. Világért sem! . . . Nincs intézmény, bármilyen fenséges, bármilyen tökéletes legyen az, ami köznapi emberek kezében el ne aljasulna. Nincs, nem képzelhető nép, még ha banditák is, mely hivatott vezetők alatt fel ne magasztosulhatna.

Más embereket! Más vezetőket!

Modern iskola és a fegyház.

Garofaldo, a hírneves olasz szociológus, az államjog és büntetőjog tanára a nápolyi egyetemen, közelebb Rómában érdekes beszédet mondott a népoktatásról és büntetésekről Olaszországban. Ez a beszéd ugy az újabb szociológiai tudomány látópontjáról, mint a fölhozott, adatokból levont következtetésekre nézve megegyez Oettingen, dorpatyi egyetemi tanár észleleteivel, melyeket más hasonló forrásmunkákból egybevetve egy magyar munka ismertetett, melynek címe: »A legfőbb társadalmi kérdés.«

A fönnevezett olasz tudós többi közt ezeket mondja:

»Az iskolától bizony nem lehet kívánni, hogy csodákat műveljen. Azt azonban meg lehet követelni tőle, hogy szakadatlanul és tervszerűen arra törekedjék, hogy a gyermek érzelmeit nemesítse; szívébe az erkölcsi tisztaság elveit vesse; és undort keltsen benne a hazugság, álnokság, erőszakoskodás iránt; más felől pedig lelkesedést keltsen benne minden nemes, nagy és magasztos iránt. Együttal azt is lehet tőle kívánni hogy a gyermekeket nem a szegényebb osztályokra nézve, haszontalan magasabb tudományokra hanem jövőbeli hivatásos foglalkozásaikra készítse elő, mindenek fölött pedig munkára s fegyelmre szoktassa.«

»A modern iskola e tekintetben teljességgel meddő. Ellenkezőleg inkább egészen ezzel homlokegyenest dolgozik.

Ezt Garofaldo igen éles bírálatokkal bizonyítja, melyet tényekkel és számbeli adatokkal okol meg.

A modern nevelés eme ferde kinövéseinek beigazolására fölhozza többi közt azt a tényt, hogy a büntettek fegyenczei száma, mely Olaszországban 1862-ben 15.037-re rugott, 1894-ben már 28.336-ra növekedett; és hogy 1889-ben az összes büntetett elítéltek számának ötödörészét tizenhét év alól lévő ifjak képezték; ez utóbbiak közül 5500-an még tizenegyedik életévüket sem töltötték be.

A Revue scientifique ehhez a következő megjegyzést fűzi:

»A mostani nevelés a neveltek legnagyobb részét a társadalom ellenségeivé, és az iskolából kikerült ifjak igen nagy számát a fölforgató szocializmus követőivé képezi ki.«

* Megjelent Rudnyánszky B. nyomdájában Budapesten.

Kereskedelmi kongresszus.

Három napi tanácskozás után befejezték tehát a magyar kereskedő világ vezérférfiai a csekély érdeklődés mellett

megtartott kereskedelmi kongresszust. Ha azt hiszik a magyar kereskedők, hogy a kongresszus segített bajaikon, nagyon csalódnak. Az a tárgysorozat, mely a szakosztályok elé volt terjesztve tanácskozási végett, nem arra volt irányozva, hogy a kereskedők bajait gyógyítsa. Inkább csak feltűnés és politizálás volt a céljuk.

Egyik előbbi cikkünkben nyíltan megmondottuk már, hogy a kiegyezés nagy kérdései nem tartoznak a kongresszus hatáskörébe. Az, hogy a kongresszus többsége a teljes ülésen is az önálló vámtérület mellett foglalt állást, nem változtatott előbbi meggyőződésünkön semmit.

A kereskedők az utóbbi évek pangó üzleti menetéből világosan láthatták, hogy az ő érdekeik szoros összefüggésben állanak a mezőgazdaság érdekeivel. Ha nincs termés, vagy ha alacsony a gabona ára, azt a kereskedelem érzi meg első sorban. Inkább erre fordították volna a fővárosban tanácskozási összegyűlt kereskedők figyelmüket és fáradságukat, mint a kiegyezés vagy függő kérdéseire, több hasznuk lett volna belőle.

A kongresszusi határozatok között legfontosabbak azok, amelyek a kereskedelmi bíróságok függetlenítésére, a hitelügyi igazságszolgáltatás rendezésére és a cégjegyzés szigorítására vonatkoznak. Valóban kár, hogy ezeken kívül nem tanácskoztak arról, ami a magyar kereskedelemnek égető szükségét képezi: a tisztességtelen verseny üldözésére és megakadályozására irányuló alkalmas eszközök megállapításáról. Akik a magyar kereskedők érdekeit igazán szívükön hordják, méltán megsajnálhatják azt is, hogy a mi a kereskedőket a legközelebről érdekli, a III. osztályu kereseti adó tárgyában sem hozott a kongresszus érdemleges határozatot.

A kereskedelmi kamarák reformálásával is csak felületesen foglalkozott a kongresszus. A kamarai intézmény is, mint annyi sok más csak egyszerű majmolása a külföldi intézményeknek. Nincs mit csudálkozni rajta, hogy ez az intézmény nem

— Megkaptátok a Kabakházi arany ifjuság meghívóját; folytatta a kapitány. Tudjátok, hogy nem mehetek el az estélyre s ezért dühösködök. Hát bizony oda nem megyünk.

A három bájós homlokra ismét felhő borult.

— De hát minek is mennénk, ott lesz a jegyző segéd, egy két fiatal tanítócska, a patikus s még néhány hozzátok éppen nem illő fiatal ember; hát mit csinálnánk ott, kinőttetek már a bakfis szoknyából, hogy pusztán a tánc kedvéért táncoljatok. Én mást terveztem: néhány hét múlva elmegyünk Herkules-fürdőbe egy hónapra, hat hétre; mulathattok ott kedvetekre. A tánti is lejön Pestről, hogy engem megszabadítson a garde-dame szereptől, — hát mit szóltok ehhez?

A mint a tata ezeket elmondta, Gizike, Tinike és Milike nyomban elfelejtették Kabakházát, arany ifjuságával, juniálisával, poros utcáival egyetemben; ott ragyogott képzeletük előtt a fürdői élet tarka színpompája s körülölelték a tatát mint egy öreg törzset a virágzó hajtások s válasz helyett a csókok záporát szórták a tata arczára.

— Hát azt hiszitek, kis borzosok, hogy én szeretlek benneteket éppen ugy, mint mamátok szeretett?

— Aranyos tatuska, kedves tatuska, czukros tatuska!

A sok édes szó között majd elolvadt a kapitány úr. Aztán végig galoppozták a tatával a szobákat s késő estig nem tettek egyebet an-

nál, hogy az utazás s a fürdői élet részleteit ecsetelték egymásnak ragyogó színekkel. Az uti készülődés öröm hangja verte fel a Csór-házat egészen az elutazás napjáig . . .

II.

Csórék épp most jöttek le a kurszalomból, fent még egy-két pár keringőzött s a dallamos zene hangjai áradtak, szétözönlöttek a villanyfényben rezgő lombok között.

Fent a buffet-ben Hoffmann Feri, Thury Andor és Tőkés Béla. pezsgős palaczkok mellett igazolták, hogy Herkules-fürdőn, — de tán egész Magyarországon sincsen szebb három leány, mint Csór Gizike, Tinike és Milike.

— Pompás egy leány az a Gizike!

— Milyen kedves, milyen aranyos a Tinike!

— De ilyen leány mint ez a Milike?! . . .

A nagynéni otthon beszámolt megfigyeléseiről: a leányok pompásan mulattak.

A kapitány még diskurált egy kicsit szobájában Winkelman báróval. A báró a kapitányban egyik régi bajtársát fedezte fel, különben azok közé az emberek közé tartozott, kik rendkívül szeretnek ismeretségeket kötni, régi ismeretségeket felújítani. Allandó fürdő vendég volt, mindenkit ismert, mindenkiről tudott valamit mondani: a fürdői ujdonságok, pikantériák gyorspostása volt ő s különösen a szerelem postás szerepét szerette felvenni. Hymen rózsalánczának fűzését — sport-szenvedélylyel űzte.

Mikor a kapitány bement a leányokhoz, azok elhalmozták kedveskedéseikkel, mindegyik nagyon boldog volt. Elmesélték, hogy kikkel mulattak s hogy ki vel legjobbat. A kapitány szóltanul gyönyörködött a leányok csevegésében.

Egyszerre mindahárman elhallgattak, mintha mindhármauk gondolatát egyszerre fogta volna el valami szótlanúságra készítő érzés, a leányok egymás szeme közé néztek, felkaczagtak, aztán Gizike szóllalt meg arczán csintalan mosollyal:

— Tatuskám! . . . A Milike szerelmes!

Milike pirulva huzódott a tatához s így szólt:

— Ne hidd, édes tata! . . . A Gizi és a Tini szerelmesek!?

Most Gizikén és Milikén volt az elpirulás sora.

A tata magához ölelte a három leányt, megsimogatta őket s így szólt:

— Talán mind a hárman? . . .

Mikor aztán elboacsátotta a leányokat magától, azok szétfutottak a szoba három sarkába, mindegyik égő piros arczal, nedves szemekkel.

Elesendesült a kis szoba, elhallgattak mind a hárman, kapitány visszavonult a mellékszobába. Nem tudott elaludni: ugy érezte magát, mint egy nagy gyakorlat izgalmas napjaiban, valami bizonytalan, nehéz ütközet előtt. Winkelmann elmesélte neki, hogy mind a három udvarló aspirál egy kis hozományra, bár min-

felelt meg a hozzáfűzött jogos várakozásoknak.

A kereskedelmi és iparkamarák — írja egy igazi szakférfiu Gaal Jenő általunk többször ismertetett könyvének 291. lapján — a mi ipari és forgalmi viszonyaink között nemcsak arra való, hogy az érdekelt körök felfogásának kifejezést adjanak, azok különös érdekeit védjék, megvalósításukat előmozdítsák, hanem arra is, hogy az államhatalomnak az iparfejlesztésnél látható segédeszközeiként működjenek. A kamarákban uralkodó elemek azonban gyakran nincsenek hivatásuk megaslátán. Sokszor a kamara zavarban van az iránt, hogy kit válasszon elnökének, oly szegény az arra való elemeken» (Gaal Jenő írja mindezt, bizonyára — nem a váradi kamarából.)

És azért határozott, minden ízében kidolgozott tervvel állt elő Caal Jenő a kamarák reformját illetőleg. Ez a terv nem veszélyezteteli a kamarák autonómiáját s emellett alkalmas arra, hogy emelje azok értelmi színvonalát. Abban áll Gaal tervének lényege, hogy a kamarai tagok adókatégoriák szerint választassanak s az így megválasztottak bizonyos tekintélyes számú velük minden tekintetben egyenjogú tagot cooptálnának, fogadnának maguk közé azok közül, akik nem kereskedők vagy iparosok, hanem kereskedelemmel vagy iparral elméletileg és irodalmilag foglalkozó magasabb műveltségű egyének. »Az ilyen kamarától — mondja Gaal — sok közgazdasági kérdésben bizonyára más véleményeket kapna a kormány, mint manapság, midőn az azok által beszoigáltatott anyag csak kis részben használható.«

A kamara irodájának átalakításáról szóló tervezetét nem osztjuk teljesen, de így is hasonlíthatatlanul többet érne az, mint azok az ismert vándor gyűlések, amelyekben tudvalevőleg a foglalkozások legkisebb részét képezi a — komoly munkálkodás.

Magyarország első sorban földművelő állam, azért érezzük mindnyájan a gaz-

dasági válság nyomasztó hatását. De hábár a kereskedelem mindenkor elkényesztetett gyermeke volt is a magyar államnak, azért tagadhatatlan, hogy a kereskedelemnek is vannak bajai. Ezeket azonban a lefolyt kongresszus nem sokat segített. Iparkodjanak legalább arra, hogy azt a kevés jót, amit végzett a kongresszus, mielőbb átvigyék a gyakorlati életbe. Különben csak — a kongresszusi mulatóságok emléke fog megmaradni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Júnus 20.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Esterházy Kálmán gróf, Josipovich Géza, Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Lukács László, Erdély Sándor, Perczel Dezső.

Elnök: délelőtt 10 órakor nyitja meg az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Interpellációt jelentetett be Hévízy János a tanítók utadója és Meszlényi Lajos Lueger és társai izgatásai tárgyában.

Az interpellációk az ülés végén fognak megtétni.

Következik

A kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A Ház a törvényjavaslatot harmadszori olvasásban is elfogadja.

Elnök: A törvényjavaslat harmadszori olvasásban is elfogadtatván, alkotmányos tárgyalás és hozzájárulás végett át fogja tétetni a főrendiházhoz.

Következik

a pénzügyi bizottság jelentése a pénzügyminiszternek a »néhány államadósságok beváltásáról s a korona érték behozatalára szükséges arany beszerzéséről« szóló 1892. évi XXI. t. c. végrehajtásáról szóló jelentése tárgyában.

Láng Lajos, előadó; A pénzügyi bizottság meggyőződést szerzett magának az iránt, hogy úgy az illető államadósságok beváltása, mint a koronaérték behozatalára szükséges arany beszerzése a törvény értelmének, megfelelőleg történt. Ennek alapján a bizottság a jelentést maga részéről tudomásul veszi s a Háznak is tudomásul vételre ajánlja.

Elnök: Nem kíván senki szólni? (Nem!)

Tudomásul veszi a Ház a jelentést? (Igen!)

A ház a jelentést tudomásul veszi.

Következik

»a pénzügyi bizottság jelentése«

a cukor adóról szóló 1888. XXIII. t. cz. némely határozmányainak időleges módosításáról« szóló törvényjavaslat tárgyában.

Láng Lajos előadó: Tekintettel arra, hogy a legnagyobb cukor-kivívő állam, Németország, a maga cukorkiviteli jutalmait 1896. május 27-én kelt törvénye által majdnem azok kétszeresére emelte, a jóval kisebb magyar és osztrák cukorkivitel érdeke mulhatatlanul megköveteli, hogy a fenyegető rendszabályokkal szemben azonnal védekezzünk. Szükséges a védekezés azért is, hogy az 1888. XXI. t. cz.-ben métermázsánként megállapított kiviteli jutalmak a valóságban körülbelül azok felére szálltak le.

E kényszerhelyzet nyomása alatt a magyar kormány kikerülhetetlenül tartotta a kiviteli jutalmakat nálunk is fölemelni és pedig 5 millióról 9 millióra. Ez indokok alapján a pénzügyi bizottság a törvényjavaslatot a Háznak elfogadásra ajánlja. (Helyeslés jobbról.)

Molnár József: A magyar cukor-ipar kivitele csekély, egy a nyers, mint a finomított cukrot illetőleg. Különben megjegyzi most is, hogy a közös vámterület csak az osztrák ipar előnyére van. A cukor premium fölemelése most is ugyszólván csak a nagy osztrák gyárosokra való tekintettel történt. Az eddigi visszatérítésknél is az 5 millió premium mellett a magyar állam kincstár mintegy 2 millió forint kárt szenvedett, s mennyire fog emelkedni ez összeg, ha a cukor premiumot 5 millióról 9 millióra emelik föl.

A cukorgyárosok ugyszólván felosztották az országot területenkint egymás közt és meg egyezésre jöttek, hogy egyik sem fog répát vásárolni olyan termelőtől, ki egy másik gyáros területére esik, amivel természetesen kényszer helyzetbe hozták a termelőket s azok a répát a nekik megszabott áron kénytelenek átadni a gyárosoknak.

Igaz, hogy a cukorpremiumok felemelése csak időleges, de szóló ezen rövid időre sem, szeretné ezt, mert ezáltal csak a fogyasztó közönség van kizsákmányolva. Nagyon meg kell gondolni, hogy a magyar fizető közönségnek az utolsó krajczárt is félre kell tenni akkor, amikor folyton fenyeget a pénzügyi válság. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Bernáth Dezső: A törvényjavaslatból kifelőleg Magyarország károsodásának okvetlenül be kell következnie, miért a javaslatot nem fogadhatja el, bár csak egyénre szól is ez a károsodás.

deneknek olyan állása, jövedelme van, hogy nem szorul erre. Eddig nem tett ugyan határozott nyilatkozatot egyik sem, de a nagynéni megfigyelései szerint a dolog a legkomolyabban fejlődik s még sem lehet belőle semmi! . . .

Mit csináljon ezekkel a leányokkal? Mind a háromnak a szíve megszólal; milyen szerenese volna, ha másként állana a telekkönyv. Nem tudott lefeküdni, hosszú léptekkel mérte végig a szoba szőnyegét. Kinyitotta az ablakot s kihajolt. A villanylámpák kialudtak már s a hold fátlyofénye borult az alatta elterülő tájra. A porondon léptek ropogtak. Többen közeledtek, cigányok voltak. A banda után még négy alak közeledett, meg álltak a leányok ablaka alatt. A kapitány az ablak függőnye mögé húzódott s onnan hallgatózott.

— »Alszanak már!« — mondta valaki odalenn, ez a Winkelman hangja volt. A zenészek halkán hangolták hangszereiket.

A leányok már aludtak. A kapitány óvatosan kinyitotta az ajtót s átnézett a másik szobába. A holdfény beszívárgott az ablak függönyén s szétszórta sugarait a szobácskában.

A levetett estélyi öltözékek egy halmazban heverték a kereten, a ruhákból kiáradó illat betöltötte a szobát, az egészséges mellek egyenes zihálása hangzott.

Gizike arczára éppen ráesett a holdfény, mosolygott álmában s takarója csücskével babrált a takaró alól kibujó ujjáival, nyitott ajkai közül kivillagott a fehér fogsor.

Lent már elkezdtek a zenét. Valami poétikus románcz hangjai verődtek fel, a zenében a cselló vitte a fő szerepet. A kapitány az ajtó függőnye mögül leste, hogy mi történik. Gizike megmozdult, kinyújtotta kezeit a takaró alól, megdörzsölte szemét, félálomban hangoztatta — köszönöm, köszönöm . . . milyen kedves, milyen szép! . . .

Ott lent újra felsírt egy édes bus cselló hang.

Gizike hirtelen felült ágyán, kinyitotta szemét.

— Mi ez? . . . zene . . . szerenád? . . . kinek? . . . hol? . . .

Gyorsan kiugrott az ágyból, keblén szétnyílt a háló ing s hófehéren villant meg melle a hold fényében, szemérmesen összevonta az inget s óvatosan az ablakhoz közeledett. Tinike most ébredt föl, meglátta az ablaknál remegve figyelő Gizikét.

— Nekünk szól? — kérdezte.

— Pszt! . . . Nekünk! Istenem, Thuryt most láttam . . . a fa mögé vonultak . . . többen vannak . . .

Mig a zene elhangzott a kapitány ur nagy dologra határozta el magát: egy kis csel, mérész fellépés s minden jól fog menni. Igen! így fog tenni, ez a taktika mindig jó! Meg volt elégedve magával; érezte, hogy most fogja a legnagyobb cselét elkövetni életében, de meg kell tennie, hogy ő azt a három aranyos gyereket csalódottan, boldogtalanul vigye vissza a kisváros poros, unalmas légkörébe — azt nem

teheti semmiképpen; tartozik ezzel nekik, jövőjüknek . . . Voltaképpen nem is követ el semmi rosszat; egy kis csiny, egy kis fületés; az még nem kötelezi semmire s leányait boldoggá teszi vele. Ezt a kis hadicselt meg is érdemlik a minden szerelmességük dacára számító udvarlók, egy keveset csalódnak, de ezért a csalódásért bő kárpótlást nyernek.

Másnap a kapitány korán felkelt, átment Winkelmannhoz s lehvitta horgászni a Csernára.

Winkelman ezen szavakkal fogadta a kapitányt.

— Nos hát hallottátok?

— Mit?

— Az éjjeli zenét!

— Hallottam valamit!

— Te Gacsi az a három fiu bolondul a leányaid után!

— Hiszen ez nem újság!

— De egészen komolyan ám, hanem . . .

A kapitány ur szörnyen elértette, hogy mit ért a »postillon d'amour« a h a n e m alatt. Oh, modern kérők, ebben a h a n e m-ben benne volt minden, a mi a ti típusotokat jellemzi, rajongtok a pompásan megfestett képért, de csak úgy, ha aranyos keretben adják elétek; ha a kép nagyon szép, akkor lehet a keret egyszerűbb is, de mindenekelőtt az a fő, hogy legyen keret, megkívánja ezt a társadalmi etiquette.

A kapitány közbevágott:

— Nekem nincs is semmi kifogásom ezek ellen a fiuk ellen; ott vannak a leányok miért nem kéri meg őket? Szépek, kedvesek, mü-

Magából a pénzügyminiszternek indokolásból merítette azon adatokat, melyekből kitűnik, hogy e törvényjavaslat úgy az államkinestárra, mint a fogyasztó közönségre káros.

A magyar fogyasztó közönség kilogrammonként 2 krral drágábban fogja venni a cukrot, vagyis nagy átlagban beszélve, évenként 2 millió kétszáz ezer forinttal többet fog fizetni a cukorért, mint eddig fizetett.

Minden ellenszolgáltatás nélkül terheli meg Magyarországot ez a törvényjavaslat, több mint egy millió forinttal s már ezen okból sem fogadhatja el a javaslatot. Pártja nevében határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a Ház utasítja a kormányt, hogy a gyárosoktól, akik az árak leszállítására vagy fölemelésére egymással szerződéseket kötnek, a termelési engedélyt vonja meg. (Helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Kossuth Ferencz: Számadatokkal bizonyítja, hogy a cukorfogyasztási adó terén mily nagy összeget vesztett Magyarország Ausztrával szemben, mióta a vámszövetség fennál, és pedig 29 év alatt 53 millió forinttal.

Ily körülmények között nem tudja elképzelni, hogyan lehet a cukor fogyasztási adót most még 2 frrtal fölemelni, ami még jobban fogja növelni Magyarország károsulását. Mint mezőgazdász nagy ellensége a premiumoknak, mert nem tudja helyeselni azt, hogy az egész ország fizessen azért, ami csak egyeseknek áll az érdekében. A premium úgy figurál, mint a költség leszállítása a termelésben, minek következtében külföldön olcsóbban adhatják el a terményt, de ugyanakkor önmagunk ellen dolgozunk, mert nálunk leszáll a termény, ebben az esetben a répának az ára.

Mindezen okok miatt maga és pártja nevében kijelenti hogy a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Helfi Ignác: Eltekintve a viszonytól, amelyben Ausztriához állunk, ami magát a javaslatot illeti, magának a premiumnak az eszméje is elegendő arra, hogy azt ne fogadja el. Pártolja Bernáth Dezső hat. javaslatát.

Károlyi Sándor gróf: Azok után, amiket elmondottak fölmentve érzi magát sok részlet elmondásától. Kijelenti, hogy nem helyesli a premiumokat s nagyon óhajtana, ha nemcsak nálunk, de másutt is eltörölnék a premiumokat. Pártolja Bernáth Dezső hat. javaslatát.

Lukács László pénzügyminiszter: Reflektál a főszóalók szavaira s azt bizonyítja, hogy a cukorpremium fölemeléséből reánk semmi kár sem háramlik, Tökéletesen téves az a nézet, hogy Magyarország kevesebb cukrot termel, mint amennyi saját fogyasztására szükséges s így a premium fölemelése ismét csak Ausztria érdekeit szolgálja.

A cukor premiumot föl kellett emelni, mert legújabb időben Németország, mely e tekintetben cukoriparánál fogva leginkább mérvadó, a helyzet súlyosbítását idézte elő az által, hogy az eddig is érvénytelen volt kiviteli jutalmaknak jelentékeny mérvű fölemelését határozta el.

Ilyen kérdéseket nem is jogosult pártkérdecsből tárgyalni s el kell tekinteni a hangulatot, mely Ausztria egyes köreiből ellenünk van. Igen fontosak azok az okok, melyek e törvényt szükségessé teszik, miért kéri a házat, hogy azt a hat. javaslat mellőzésével fogadja el. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után Horánszky beszélt még a javaslat ellen. A tárgyalást hétfőn folytatják.

Ülés végén Meszlényi Lueger Károly Bécs város első alpolgármesterének kifakadásai miatt interpellálta Peregely Dezsőt, követelve a magyarok ellen izgató ügynökök eltoloncsolását és az izgató újságok kitiltását.

TÁJÉKOZTATO.

Június 22—23. Országos vásár Nagyváradon.
25. Tisza Kálmán beszámolója.
27-én. A régészeti és történelmi muzeum ünnepélyes megnyitása.
Július 1. Aradi mérnökök és építésszek utja Nagyváradra.

UJDONSÁGOK.

* **Szent Alajos napja.** Az ifjuság példány képe és pátronusa: Szent Alajos emlékét üljük ma. Az ifjuság magasztos tanuságot vehet Szt. Alajos életéből, miként kell élni abban a korban, mely az öröm virágait termi a fejlődő embernek. A templomokat felkeresik a valiaserkölesben növekedett tanuló ifjak s áhitattal járulnak az Oltári szentséghez e napon.

* **A Szentatya ünnepe.** A bécsi katolikus ifjusági egyesületek a pápa első áldozásának 75 évi jubileuma alkalmából háromnapos ájtatosságot tartottak a bécsi Péter templomban. Ez alkalommal a Szentatya apostoli áldását küldte a bécsi katolikus ifjusági egyesületeknek.

* **A király elutazása.** Ő felsége a király egész udvartartásával holnap vasárnap este fél 9 órakor utazik el Budapestről Bécsbe. Az udvar szeptember végén látogatja meg ismét a magyar székvárost.

* **Ottó főherceg,** mint említettük az ősz elején átköltözik egész családjával Sopronból Bécsbe. Miklós csárának szeptember havára ter-

vezett bécsi utja alkalmával Ottó főherceg fogja a reprezentálási köteleességeket teljesíteni. A főhercegre ujabban igen sok terhes kötelesség háramlik, amennyiben átveszi a számtalan emberbaráti, műipari és művészeti egyesületek védnökségét, a melyeket eddig Károly Lajos főherceg olyan lelkiismeretes buzgósággal töltött be. Nagy feladat vár Ottó főhercegre a különböző katonai és polgári ünnepek és fogadások alkalmából is, a mikor is a király akadályoztatása esetén mindig ő fogja helyettesíteni a király személyét. Sőt egyes ünnepélyeknél, a melyeket az udvarnál tartani fognak, gyakran lesz abban a helyzetben, hogy a királyt helyettesíteni fogja. Ottó főherceg most a legszebb férfikorban van. Grácban született 1865. április 24-én. Nevelője ugyanaz volt, a ki bátyját Ferenc Ferdinánd főherceget is oktatta. A főherceg vallásferkölesi nevelése dr. Marschall Gottfriednek, a bécsi fogadalmi templom ez idő szerinti prépost-plébánosának kezeibe volt letéve. A német nyelvben és a klasszikusokban Kapp Istvántól, a mostani tartományi iskolafőfelügyelőtől nyerte az első oktatást, míg a magyar nyelvre és a történelemre dr. Dezső Dénes a Tereziánium tanára tanította. Tizenötödik évének betöltése után kezdetét vette a katonai nevelés, a mely egész a főherceg nagykorúsításáig tartott, a mikor is hadnagygyá nevezte ki a király egyik dragonos ezred tényleges állományába. Csak mint törzstiszt ment át a huszársághoz, a hol mostanáig mint ezredparancsnok teljesített szolgálatakat. Ottó főherceg neje Mária Jozefa, György szász herceg leánya, a kivel kötött házasságából két gyermek származott; a jelenleg kilenc éves Károly és a tizennégy hónapos Miksa Jenő főhercegek. — A főherceg udvartartásához már beosztották azt a két szolgálatteltevő kamarást, a kiknek közeli kinevezéséről legutóbb hírt adtunk. És pedig kinevezték gróf Széchenyi Viktort, a testőr lovasszázad főhadnagyát és gróf Ledebur Adolf főhadnagyot az első dragonos ezredben. Ottó főherceg eddigi szolgálatteltevő kamarása gróf Cavriani százados a királyhoz osztották be parancsörtsztnak, míg az elhunyt Károly Lajos főherceg szolgálatteltevő kamarását gr. Salm Gusztávot Jozefa főhercegnőhöz osztották be hasonló minőségben.

veltek. Igaz hogy nem adhatok velök milliókat, nekik bizonyára magas igényeik vannak, azt hiszem.

A kapitány ur egy kis szünetet tartott, egy nagyot lélegzett, most csak ez sikerüljön! Igyekezett közönyös arcot színlelni s folytatta:

Az én leányaim kevés igényt, kevés hozományt visznek magukkal, minden leányomnak három ezer forint a d a s s é k — így intézkedtem, ez nem sok, nem sok . . .

A kapitány megfogta a báró kezét, bár tudta, hogy ennek legelső dolga lesz a hallottakat kikürtölni.

— De ez maradjon kettőnk között; azt akarom, hogy a ki leányomat megszereti önmagáért szeresse meg.

— Kérlek, kedves Gazsi, de kérlek! mentegőzött a báró, pedig alig várta, hogy a fiukkal találkozassék, a sport-szenvedély hatalmas lánggal lobogott benne.

Az ebédnél együtt találta a fiukat.

— Szervuszatok, szervuszatok! Milyen hír, milyen ujság! Minő fordulat!

— Mi az, mi az? — kérdezték mind a hárman.

A báró leült közibük, de a lihegéstől alig tudott szóhoz jutni.

— Gyerekek, gyerekek . . .!

— Beszéljen, beszéljen.

— Hadd csókoljalak össze benneteket örömben, ilyen fenomenális, mind a három

leány egyszerre! Három derék fiu! Itt tartjátok az eljegyzést a fürdőben ugy-e?

— De hát miről beszél?

— Hát még el se mondtam? hát tudjátok meg — de diskrét dolog ám! — tudjátok meg, hogy a Csór leányok nemesek, szépek, kedvesek, aranyosak, de igazán *aranyosak*, képzeljétek: a kapitány negyvenezer (a hatás kedvéért tiz ezerrel megtoldta) forintot hágy minden leányának, de ez titok, mélységes titok! Azt akarja a kapitány, hogy leányait ne a pénzöért, hanem magokért vegyék el. Igazi jellem! ráismerek az én régi barátomra. Hát fluk, talán még most is haboztok? Pezsgőt, cigányt! hiszen e leányok is belétek vannak kozmásodva, hehehe! Amor pajtás, jó kedvében csinálta ezt.

A fiuk alig ittak egy-két pohár bort az öreg báróval, azután elszéledtek. A báró alig bírta féken tartani örömet; úgy érezte magát, mint egy sportman, ki a verseny első díját nyerte el.

Másnap négy távirat és egy express-levél hagyta el Herkulesfürdőt a következő tartalommal:

Régi óhajod teljesült, atyám: megnősülök! Csór Milikét, egy nyugalmazott katonatiszt leányát fogom eljegyezni. Levélben bővebben. Csókol fiad: Béla.

Ez volt az első távirat, a második következőkép szólt:

Hozzák rendbe a szobákat, fontos ügy miatt már most, haza megyek. Kedves Tóthné sok minden történt azóta, otthon mindent elmesélek! Üdvözl: Hoffmann.

A harmadik távirat:

Aranyos mamuskám! Tündérország legszebb tündéré, Mehádia csillagát, Csór Gizikét megkértem, eljegyzés a napokban. Jöjj rögtön Irénkével! Pál Andor.

Az express-levél Kabakházára ment:

Tekintetes

Dr. Tüskés Mátyás urnak

a »Kabakház és vidéke takarékpénztár« igazgatójának.

Kedves Matyikám!

Mind a három leányom kezét megkérték, erre való tekintettel prolongáltok meg régi váltómat; az új blankettát ezer forinttal többre állítottam ki s ide mellékelem. Az ezer forintot küldjétek a kamatlevonás után ezimemre: Herkulesfürdő, Stefánia szálló, földszint 14—15. Csókol Gazsi.

* * *

Ha önök úgy ismernék a Csór leányokat, amint én ismerem őket, akkor elhinnék nekem, hogy a kapitány ur hadicsale bűnügyében összeült vök törvényszéke, teljesen elfogadható felmentő körülménynek tudta be azt, hogy a kapitány Gizikének, Tinikének és Milikének a tatája.

* **Fraknói Vilmos, cz. püspök ur részéről annak kijelentésére nyertünk fölhatalmazást, hogy egy tolnamegyei lapnak a pécsi püspöki szék betöltését illető s ő méltóságára vonatkozó közleménye, melyet kurióznokképpen lapunk is közölt, minden alap híján való, önkényes kombinációban bírja forrását.**

* **Károly román király beteg.** Egy bu-karestből érkezett távirat szerint Károly román király a legutóbbi napokban tartott csapatszemle alkalmával rendkívüli módon megázott, meghűlt és annyira beteg lett, hogy most ágyban fekszik. Az udvarnak átköltözését nyári időzési helyére, Sinaiába, e miatt bizonytalan időre elhalasztották.

* **Harangszentelés.** A dr. Schlauch Lőrincz bíboros püspök bőkezűségéből épített templom a szomszédos Bihar-Püspöki községben, nemsokára teljesen kész lesz. A szép templom részére két harangot öntetett a bíboros. Az egyik 8 mázsás harang Lőrincz tiszteletére, a másik 6 mázsás, a templom patronusának: Szent Mihálynak tiszteletére van ajánlva. A harangokat tegnap szentelte fel a püspöki palotában dr. Schlauch Lőrincz bíboros püspök, az udvari papság és a papnöveldei tanárok segédkezése mellett. Ez alkalommal egy 30 kiló súlyu lélek-harangot is felszentelt a bíboros. A kis harang az orosházai r. kath. temető kápolnája számára készült.

* **A közoktatásügyi miniszteriumból.** Molnár Viktor miniszteri titkár valóságos osztálytanácsossá, dr. Hoffmann József segédtitkár valóságos miniszteri titkárrá neveztetett ki.

* **Hidassy Kornél szombathelyi püspök urról,** — mint a M.-Állam Bécsből, legjobb forrásból értesül — az udvarnál utólag vették észre, hogy a Bánffy-kabinet ő méltóságát nem terjesztette fel titkos tanácsosi kitüntetésre, holott a püspökségben nála négy évvel fiatalabb kassai püspök ur számára kérték e kitüntetést. Ő Felsége nagyon jól ismeri a szombathelyi püspök urnak egyházmegyéje kormányzásában való példászerű buzgóságát, magas erényeit, fényes tehetségeit, melyek arra méltatták őt, hogy a primási szék megüresedése idejében maga ő Szentsége ajánlotta királyunk figyelmébe. A szombathelyi püspök urnak apostoli szerénységét e mellőzés, — melynek egyedüli oka volt, hogy a püspök ur a kormány-nak nem tesz politikai szolgálatokat — bizonyára nem is érinti, de az udvarnak figyelmét nem fogja elkerülni Bánffy báró kormányának e tapintatlansága. Egyébként, ha a mai politikai viszonyok közt a kitüntetésnek elmaradása a legnagyobb kitüntetés számba megy is, mégis illetet volna a kormánytól, hogy a millenniumi kitüntetésekénél ne a pártpolitikát, hanem az igaz érdemeket keresse.

* **Uj magyar gróf és örökös főrend.** Király ő felsége gróf Normann-Ehrenfels Rezső nagybirtokosnak és testvérének gróf Normann-Ehrenfels Gusztáv kamarás s nagybirtokosnak valamint mindkettejük törvényes utódainak a grófi méltóságot és az 1885. évi VII. törvény-cikk 2. §-ának c) pontja értelmében úgy nekik, mint törvényes fiutódaiknak egyszersmind az örökös főrendházi tagság jogát adományozta.

* **Miksa császár emlékezete.** Miksa mexikói császár, királyunk fivére halálának évfordulója alkalmából csütörtökön gyászistentisztelet volt a bécsi kapuczinusok templomában. Ez alkalomból a cumberlandi herceg gyönyörű koszorút helyezett a császár koporsójára.

* **Ferencz József-ösztöndijak.** A hivatalos lap legutóbbi száma pályázatot hirdet két, egyenkint 300 aranytorintos Ferencz József Erzsébet ösztöndij-állomásra, melyekben az

egyetem bármily karához tartozó szegény s érdemes hallgatók részesülhetnek. A pályázat, melynek részletes feltételeit a hivatalos lap közli, f. évi július 31-én jár le; folyamodványok a legfelsőbb alapok cs. és kir. vezérigazgatóságánál Bécsben nyújtandók be.

* **A tetétleni ezredévi emlék leleplezése.** A Nagy-Körös határában levő tetétleni dombon Nagy-Körös városa tudvalevőleg ezredévi emléket állított. A leleplezési ünnepély a jövő hónapban folyik le. Domborművü faragványokkal díszített nyolcz méternyi magas obeliszk lesz ez. A faragványok kardot, sisakot, nyilat és puzdrát ábrázolnak. Első oldalán ez a fölírás: »A honfoglaló Árpád és a magyar honalapítás emlékeül emelte Nagy-Körös város közönsége.« A másik oldalon:

... E halmon verette sátrát,
Honunk szerzője diadalmas Árpád!

A harmadik oldal felirata:

»Innen tekinte szét uralkodó
Szemekkel a vitéz honalkotó.«

A szobor leleplezésére a megye és város közönségén kívül országos előkelőségeket is meg fognak hívni.

* **Amire nagy szükség volt.** Ausztria-Magyarország és Oroszország közt létrejött az egyezmény, mely a határforgalomban járvány idején alkalmazandó egészségügyi rendszabályokat kölcsönösen megállapítja. Az erre vonatkozó kormányrendeletet a hivatalos lap jun. 20-diki száma közli. Ha ezt betartják, akkor Oroszország felől nem fogják oly könnyen behurcolni a kolerát.

* **Ez volna ám a hadsereg.** József főherceg meglátogatta a népkonyhát a kiállításon, ahol megkinálták káposztával és benne hussal, amire a főherceg így szólt:

— Nincs valami nagy étvágyam, mert már reggeliztem, de azért megkóstolom.

Evelt is a főherceg jóízűen, azután megdicsérte az ételt: Kitünő! Majd a hölgyekhez fordult s így szólt:

— *Kár, hogy a hölgyeket nem sorozzák be a hadseregbe; nagyon pontosan és telkiismeretesen teljesítik kötelességüket.*

* **A tanáregylet új tisztikara.** A tanáregylet tagjai írásbeli titkos szavazás után most választották meg három évre az új tisztikart. Beadott összesen 310 szavazat. A választás eredménye a következő: Elnök: Beöthy Zsolt, fővárosi alelnök: Hofer Károly, vidéki alelnök: Rombauer Emil (Brassó), főtitkár: dr. Négyessy László, titkár-gazda: dr. Molnár István, szerkesztő: Rajner Ferencz, pénztáros: Müller József, a segélyző-alap elnöke: Volf György, pénztárkezelő-ellenőr: Tiber Ágost. A szavazatok nagyobb megoszlása csak a vidéki alelnöki állásnál történt, ahol Rombauer Emil 140, Dóczi Imre (Debreczen) 81, dr. Gerevich Camil (Kassa) 74 szavazatot kapott.

* **A pápa moszkvai követsége.** A moszkvai koronázási ünnepségekre küldött pápai követség, melynek tagjai Agliardi érsek pápai nunczius vezetése alatt Belmonte, Groy hercegek Saluzzo és Carpegno grófok voltak, kedden érkezett vissza Bécsbe és innen tegnapelőtt este 9 órakor Rómába utazott. Elutazása előtt este 7 órakor Agliardi érsek pápai nuncziusnál ebéd volt, melyen Belopotoczky tábori püspök és Negri lovag kanonok is részt vettek. A nunczius ismét teljesen egészséges, úgy hogy látogatásokat is fogad.

* **Hamis 10 forintosok.** Az ország különböző vidékein már több hamisított 10 forintos bankjegyet fedeztek fel a forgalomban, de készítőjét és terjesztőit nem sikerült felfedezni. Nagyváradon még nem találtak ilyen hamis bankót, de azért jó lesz vigyázni a kék hasu bankotára. A hamis 10 forintos hivatalosan megállapított ismertető jeleit a következőkben közöljük: A rajz kezdetleges és elmosódott, a női fejek hajkoszorúja belévesz az árnyékolásba,

mindkét oldalon egyforma számot (2750) viselnek — a magyar szöveg oldalon a »szám« szó bal, a 2750-es szám ellenben jobb felől esik, végül a hamisítvány mintegy 3 milliméterrel szélesebb az eredeti bankjegynél.

* **A bélpoklosok órangyala.** A felebaráti szeretetet igazán hősiiesen gyakorolja az a derék szerzetes, aki most Budapesten tartózkodik és adományokat gyűjt a M a n d a l a y-ban általa bélpoklosok irtóztató szenvedéseinek enyhítésére alapított, »Szent János menház«-ra. — P. W e h i n g e r, ez az apostoli lelkü férfiú, a vezetője ennek az intézetnek, maga jött el hozzánk alamizsnát gyűjteni e nagy célra. Aki 6 frtot ad az intézet céljaira, annak pénzén egy hónapig, aki pedig 72 frtot adományoz, azon egy teljes évig képesek eltartani egy beteget; 1440 frt elegendő egy örökös ágyalapítványra. — Örömmel vesszük hírét, hogy a nemes lelkü férfiúnak emberbaráti önfeláldozását nálunk is szépen méltányolják. A ft. missionárius néhány nap alatt a kisebb adományokon kívül nyolcz ágyalapítványt szerzett a bélpoklosok kórháza javára. A nemeslelkü alapítók Magyarországból a következők: J ó z s e f kir. herceg, V a s z a r y Kolos bíboros, dr. Steiner püspök, K r a y bárónő, S z á p á r y Gézáne és P á l f f y Geroldin grófnők, H e g y e s s y Flóra, Z s ó f i a és G h i e z y Ida urnők és R é d l Béla br. Akik a nemes célhoz járulni kívánnak, forduljanak adományukkal ft. P. W e h i n g e r János urhoz, (Budapest, VII. István-ut 53. Sacre-Coeur.)

* **Ipartestületi kongresszus.** A szeptember 6-án és 7-én tartandó IV. ipartestületi kongresszus előkészítése élénken foglalkoztatja a Mudrony Soma elnöklete alatt dolgozó központi bizottságot. A bizottság e hónap 26-ikán teljes ülést tart, mely határozni fog a beérkezett javaslatok és indítványok előterjesztése, a végleges napirend összeállítása, a határozati javaslatok megállapítása és az előadók kijelölése tekintetében. A központi bizottságnak tagjai: a III. országos ipartestületi gyűlés tisztikara és előadói az örökös tiszteletbeli elnökkel együtt, továbbá az 500-nál több taggal bíró ipartestületek, valamint a kereskedelmi és iparkamarák 1—1 képviselője; végre az eddig jelentkezett és 500-nál kevesebb taggal bíró beszercebányai, losonci, keszthelyi, félegyházi ipartestületek, a budapesti kárpitos-ipartestület és a szegedi iparszövetkezetek képviselője.

* **Nem fizetik a vízdíjat.** Nagyvárad városa meg van akadva a vízvezetékekkel. A vízdíjak címén kivetett 3%, illetve 1% adót a háztulajdonosok nagyon gyéren fizetik be a városi pénztárba. Így aztán nem csak a nagy összegre rugó üzemköltséget, hanem még az amittást sem képes a vízdíjakból fizetni a város és más pénzről kell gondoskodni, hogy a vízmű kiépítése által vállalt kötelezettségeinek eleget tehessen. A vízvezetési bizottság és a városi tanács most hathatós eszközt akar a késedelmes fizetőkkel szemben életbe léptetni. A kik nem fizetik a vízdíjakat, a mérnöki hivatal egyszerűen elzárja a házi vezeték utcai csapját s mind addig nem vehetik igénybe az illető háznál lakók a vízvezeték vizet, míg a vízdíj hátralékot be nem fizetik.

* **Kossuth-szobrot állított Bihar-Diószeg községe.** Gerenday Béla akadémiai szobrász mintázta. Az emlék Kossuthnak életnagyságu ércbe öntött mellszobra lesz, melyet gazdag diszítésű kőtalapzatra helyeznek.

* **A 169. §-hoz,** melyet a kuriai bírászkodásról szóló törvényjavaslat többi §-aival a képviselőház elfogadott, a Magyarország a következő jellemző megvilágítást adja: »Olyan ez a paragrafus, mint egy kelepce-sor, a melyet

a sima országuton dugdostak el; a legtisztább járatu ember se tudhatja, mikor hág bele. Csak egy példát hozok fel: Presbitere vagyok p. o. valamely protestáns gyülekezetnek. Választás idején presbiteri gyűlés van s én eldiskurálgtok a szomszédokkal. Mondok neki egy-két szót, a melylyel a magam képviselőjelöltje mellé próbálom hódítani. Megtörténhetik erre, hogy egy hét múlva a kir. ügyész §-kampóját beleakasztja az inamba s bevonszol vele a büntető törvényszék elé, mert egyházi tisztséget viselő ember létemre egyházi gyülekezetben politikai dolgokról mertem beszélgetni polgár- és presbiter társammal.

* **Szentszéki ülnökök esküje.** A f. hó 20-án tartott szentszéki ülésen Dencs János várad-olaszi esperes-plébános Lindenmayer Károly tenkei esp.-plébános tiszteletbeli kanonok és Velkey Imre Dencs prém. rendü asszonyvásári plébános az ülnöki esküt letették.

* **A Szent László-nyomda** egyik derék tisztviselője, Novák Gusztáv ur f. évi június hó 27-én d. u. 2 órakor vezeti oltárhoz Sümegeg Irén kisasszonyt, a győri székesegyházban. Tartós boldogságot kívánunk a szép frigyhez.

* **Ipariskolai zárvizsgálatok.** Az iparitanoncziskola zárvizsgálatai az elmúlt héten tartattak meg s fejeztettek be tegnap egy szép ünnepélylyel, melynek jelentőségét Ragány János ipartanodai bizottsági elnök és Szűts Izso ipariskolai igazgató méltatták mintegy 700 iparos tanuló, a tanári kar s nagyszámu közönség jelenlétében. Az ünnepélyen a Rimanóczy Kálmán műépítész ur által az ipariskolai legjobb növendékek részére tett nagylelkü alapítvány kamataiból 9 tanuló 25—25 koronával, ezenkívül a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a népnevelési egyesület, nagys. Sipos Orbán kir. tanfelügyelő ur és az ipartanodai bizottság adományából 96 tanuló lett mintegy 80 forint értékű könyvekkel jutalmazva.

* **A szent József intézet** a ft. Előljáráóság vezetése mellett folyó hó 20-án d. u. igen sikerült kirándulást rendezett a p.-szőlős közelében fekvő vendéglő udvarán. Kiérve az ifjuság az uzsonna elköltése után különféle játékokkal töltötte az időt. Később megtekintették a sörfőzde helyiségét s itt az igazgató vezetése mellett a különféle gépeket is megfigyelték s jó kedvvel tértek vissza a ft. Előljáráóság kíséretében a vendéglő udvarára, hol versenyjátékot rendeztek s versenydíjakat tűzött ki. Ennek befejezése után az ifjuság vacsorához ült s vígan eltöltvén azt, jó kedvvel tért ismét haza.

* **Tekepálya megnyitás a kath. körben.** A nagyvárad katolikus kör tagjai naponként d. u. kellemes szórakozást találnak a kör helyiségének kertjében, a jól gondozott tekepályán. Palotay László kanonok, a kör egyházi enlőke saját költségén még egy csinos tekepályát készítettett s a körnek ajándékozta. Az új tekepályát ma, vasárnap délután 5 órakor nyitják meg. Reméljük, hogy a kör tagjai nagy számmal vesznek részt a pompás szórakozásban.

* **A vendéglősök sérelme.** A nagyvárad kiskereskedők által a házaló kereskedés korlátozása iránt megindított mozgalomról már megemlékeztünk. Mint értesülünk, újabban a nagyvárad vendéglősök gyűlének össze értekezletre, hogy az ital eladással és házalással elkövetett visszaélések ellen jogorvoslattal éljenek. Ugyanis nem elég, hogy minden szatócs boltosnak megadják az engedélyt sör és bor árusításra, hanem több borkereskedő egyenes házalást üz a bor és sörrel. Úvegekben házról házra hordatják a sört és bort s az így a jogtalanul, engedély nélkül üzött kereskedéssel károsítják a magas adót és illetéket fizető vendéglősöket.

* **Kérelem.** »Árpád« című hőskölteményem előfizetési iv tartóit tisztelettel felkérem, hogy az előfizetési iveket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a példányok az előfizetőknek azonnal megküldhetők legyenek. Nagyvárad, 1896. évi június hó 20-dikán D ú s L á s z l ó.

* **Erkel szobrának leleplezése.** Békésmegye törvényhatósága tudvalevőleg szobrot emeltetett Erkel Ferencnek, a magyar zeneszerzők elhunyt korifeusának. A szobrot, melyet Gyulán állítanak fel, e hónap 26-dikán leplezik le fényes ünnepségek kíséretében, a melynek tárgysorozata a következő: 1. Hymnus Énekli a csabai dalkör. 2. dr. Fábry Sándor a szobor-bizottság elnökének megnyitó beszédje. 3. Káldy Gyula a magyar királyi opera igazgatójának emlékbeszéde. 4. A szobor bizottság elnöke átadja a szobrot Gyula város polgármesterének. 5. Somló Sándor a nemzeti színház művészeinek ünnepi költeménye. — Szavalja a szerző. 6. Szózat. Énekli a gyulai dalkör. Ugyanaz nap este a Göndöcs-népkerti pavillonban nagy hangversenyt tartanak, a melyen az operaház tagjai közül: Broulik Ferencz, F. Pewny Irén, Ábrányiné és Takács Mihály működnek közre.

* **Az érseki vikárius helyettesítése.** Cselka Nándor fölszentelt püspök, budapesti érseki vikárius egészségének helyre állítása végett hosszabb időre külföldre utazik Vaszary Kolos biboros érsek hercegprimás — mint a »Hiresarnok« értesül — Cselka püspök távolléte tartamára, az érseki vikáriatus vezetésével június 12-én Balatonfüreden kelt leirata értelmében Bogisich Mihály prépost, esperes budavári plébános bizta meg s felruházta mind azon joggal és hatalommal, a mely az érseki vikáriust, a fölszentelt püspökök jogait leszámitva megillették.

* **Járványos betegségek Bihar megyében.** Dr. Popovits György megyei főorvos összeállította a Bihar megye területén június hó 1-től 15-ig előfordult újabb járványos betegüléseket. A difteritisz Derecskén lépett fel egy esetben: Kis-Kér és Esztár községekben megszűnt a járvány. A kanyaró Kis-Kerekiben 5 és Széplakon 8 újabb eset fordult elő; meghalt egy beteg. A vörheny Derecskén 5, B.-Ujfaluban 6, Szent-Lázáron 18 újabb eset fordult elő egy halálozással. Hosszú-Pályiban pedig megszűnt a járvány. A hökhurut Kiskereki községben 10 megbetegüléssel lépett fel.

* **A főreáliskolai rajzkiállítás,** mely eddig annyi érdeklődést vont a reáliskolába, ma utoljára lesz nyitva a nagy közönség számára. A nagy gonddal és izléssel összeállított rajzok megtekintésére ismét föl hívjuk a tanügy barátok figyelmét.

* **A bars megyei vicinális.** A Nemzeti Ujság tegnapi száma Bars megye törvényhatóságának egy előkelő tagjától nyílt levelet közöl, melyben azzal vádolja Kazy János főispánt, hogy a garamvölgyi vasut építésekor visszaélést követett el. A vádolt főispán Bars megye június 18-án tartott közgyűlésén nyilvánosan meginterpellálta báró Ambrózy Pál és gróf Bethlen Gergelyt. Báró Ambrózy István előadta, hogy köztudomásu dolog, miszerint a garamvölgyi vasut előengedélyesi jogát a főispán szerezte meg, mire a vármegye közönségétől kapott megbízást. A főispánnak tehát be kellett volna számolnia eljárásáról a közgyűlésnek vagy a vasutügyi bizottságnak, ami azonban nem történt meg. E helyett azonban a főispán frázisokkal akarja az ellene intézett támadásokat magáról elhárítani. Vagy strohmannja volt a megyének és ez esetben a koncesszió s az abból származhatott összes előny a vármegyét illette; vagy pedig saját részére szerezte a koncessziót, midőn is mint pusztavállalkozó jöhet számba, de nem volt joga-

sitva ez utóbbi esetben a volt főjegyzőt a vármegye költségére utaztatni és elnökölni azon vasutügyi bizottsági és közgyűléseken, melyeken éppen a garamvölgyi vasutról volt szó, mert azokban ő mint privátvállalkozó érdekelve volt. A vádat és a körülményeket azután Ambrózy részletezte s ugyanezt tette Bethlen Gergely gróf is. A vád nagy megdöbbenést keltett s ellene a főispán csak frázisokkal tudott védekezni. A többség ugyan bizalmat szavazott Kazy Jánosnak, de azért helyzete tarthatatlan. Az ügyet valószínűleg meginterpellálják az országgyűlésen is.

* **Tíz éves találkozó.** A nagyvárad gimnáziumban a most tíz éve érettségit tett tanulók tegnap tartották tízéves összejövetelüket. Reggel fél tíz órakor koszorút helyeztek Várszély, Zboray és Makróczy meghalt tanárjaik sirjára és egy korán elhunyt tanuló társuk, Gyine Jenő sirjára. Miután a halottak iránt lerótták kegyeletüket, a máig is élő tanárjaik üdvözlésére siettek s Kotunovits, Kékus, Kertész Miksa, Károly Irén és Ponty Kelemennél tettek látogatást s meghívták őket a »Felix«-fürdői lakomára. Itt 33 tanuló társ közül csak 11 jelent meg s ezek a következők: Körösy Endre, Szöke János és Kovács Márk lelkészek, dr. Németthy József gyulai kir. ügyész, Buday József ügyvéd, Turi Károly ügyvédjelölt, Verner Kálmán szolgabíró (családjával jelent meg), dr. Lázár Béla tanár, Köszeghy József mérnök és Bügler Gyula birtokos. A délutáni vonattal még Kertész Miksa, Kékus Vidor és Károlyi jelent meg s több szellemes tósztt fűszerezte a lakomát, mi egy örömmünnepről szinte elmaradhatatlan. Este Fekete fényképész a társaságot lefényképezte s a tízéves találkozó reggelig tartó mulatsággal végződött.

* **Halálozások.** Mint részvétellel értesülünk, Lőrincz Viktor közliszteleiben állott nyug. által tisztviselő, nagyvárad háztulajdonos, hosszas betegség után tegnap, szombaton délután elhunyt. Temetése holnap, hétfőn délután 4 órakor lesz nagy-pecze-utcán 255. sz. saját házából. Békeporai felett! — Köszeghi János nyug. m. kir. levélhordó folyó év június hó 20-án éjjeli fél 1 órakor, élte 54-ik, boldog házassága 27-ik évében, három heti súlyos szenvedés után elhunyt. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 21-én d. u. 3 órakor fognak Lessen levő lakásánál az ottani sírkertben örök nyugalomra tétetni.

* **A szinügyi bizottság** f. hó 23-án (kedden) d. u. 4 órakor a városház tanácstermében ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja Hoványi Géza, szinügyi bizottsági elnök. Az ülés tárgya: Megyeri Dezső kérelme báró Splényiné Blaha Lujza vendégszereplése alkalmából a helyárak emelése iránt.

* **Készülő per a város ellen.** A vízvezeték csőrepedése folytán Tichy Gyula közúti vasut igazgató házának pincéjét elöntötte a víz s 914 frt kárt okozott. A munkálatok folyamán kiderült, hogy nem a házi vezeték, hanem a város által készítettett utcái vezeték okozta a bajt. Tichy Gyula és neje tegnap hosszú beadványt intéztek a városhoz, a melyben részletesen tárgyalják a dolgot, a károkért első sorban a Walsler-czéget, másodsorban Busch Dávid főmérnököt és végül Nagyvárad városát, mint erkölcsi testületet okolják. A felmerült 914 frt költséget a várostól követelik mint aki felelős a lakossággal szemben a vállalkozóért. Ha a város nem téríti meg a kárt, Tichy és neje beperelik a várost.

* **A nyár kezdete.** Tegnap, szombaton délután 3 óra 7 perczkor a nap a rák jegybe lépett s ezzel hivatalosan is megkezdődött a nyár. Elértük az év leghosszabb napait. Pár napig ugyanis a nap reggel 3 óra 47 perczkor kel s este 7 óra 44 perczkor nyugszik; tehát a nappal 15 óra 57 perczig tart, vagyis a teljes 24 óra kétharmadaig piritja a forró napsugár a közönséget, S Nap ő Felsege ugyanez kihasználja uralkodá-

sának főszakát. Rekkendő meleg van egy idő óta, akár csak kánikulában. Tegnap délután 3 órákor árnyékba + 28 fok. R-t. mutatót a hőmérő. A gazdák ugyancsak érzik a szárazság bajait; a növényzet senyved, s a különben is visszamaradt fejlődést gátolja a száraz forróság.

* **Sikkasztó asszony.** Csörsz Mihályné panaszkodott tegnap a rendőrségnél Tóth Imrénére, a kinek átadott 5 forint 60 krajczár áru szatint, hogy csináljon belőle férfi-ingeket. Az asszony azonban a helyett, hogy az ingeket megcsinálta volna, eladta a szatint és tovább állt a pénzzel, két kis gyermekét is hátrahagyva egy ismerősénél. Csörsz Mihályné most azt tette, hogy elvitte magához a két gyermeket zálogba, gondolván, hogy majd csak kiváltja az anyjuk s így megkapja a pénzét.

* **Nemes tett.** »Minden Demosthénésnél szebben beszél a tett.« Az igazi jótékonyosság, a benső vallásos meggyőződésből származó, nemes baráti szeretet nem emberekről, nem a világtól várja az elismerést, hanem egyedül az Istentől reméli a jutalmat. Ujkigyós Békésvármegyei község apraja nagyja hálatelt szívvel rebeg, imát és térdre hullva könyörög a mindenhatóság Urához, Istenéhez, gazdag és bő adásért nagy lelkű és valóban nemes kegyurasága — gróf W e n c k h e i m frígyes országgyűlési képviselő ur és áldott lelkű neje W e n c k h e i m K r i s z t i n a grófnő és kedves családjára érdekében, azon ismételt jótétemény némi jutalmául, melyben a község sok nehézséggel küzdő lakosságát a nemes és nagylelkű fővárosi család újból részesítette. A múlt évben 12,000, — most újból június 18-án egybekelésük évfordulóján és ezen kiváltságos esztendő, az ezredév, öröme, nemes szívük a községnek 15,403 forint és 27 krt hasznabért engedett el úgy, hogy a község az örökváltás és hasznabérügyével október hónapig teljesen tisztánáll. Tudjuk mi azt, hogy a nemes tett már önmagában birja jutalmát, és a kik így tesznek: azoknak neveik fel vannak írva az élet könyvében; de hogy fiaikban is nagyra nőjön a hála, a szeretet és a ragaszkodás a nagylelkű és nemes, gróf Wenckheim család iránt: szívünk örömet és mély meghatottságot s ezen égbemelkedő, ezredévi, nemes emléket ez uton a nagyközönségnek is bemutatják, jól tudván, hogy édesebb az öröm, ha mások is részt vehetnek benne. Egy ujkigyósi.

* **Fürdő nymphák.** A tikasztó meleg előmenekül az embert a zárt utcákról, szobákról valahova hűvösre, a ki teheti uszodába, hideg vízbe. Menekülnek a szegény emberek is oda a hova lehet itt is, ott is bele a szabad Körözsbé. Nagyon melege volt tegnap a Nagypiaczon áldogálni szokott három leánynak is, hát meg akartak fürödni. Miért-miért olyan helyet a Kis-híd tájékát választották, hol tilos a fürdés, mert »rendnek muszály lenni.« A hidon ácsorgó rendőr, midőn egykedvűen dobálta le a cseresnye magokat a vízben uszkáló halaknak, meglátta a fürdő nymphákat és összeütközés látván cselekedetük és a rendközött, kicsalogatta őket a vízből és a rendőrségre kísérte. A Körözs haljai helyet a rendőrség cellájában hűsöl most a három leány.

* **Elveszett kutya.** Azon magas fiatal ember, a ki tegnap reggel a Széchenyi téren egy kis mopsz kutyát talált — mely »Puff« névre hallgat) s a kit egy honvéd főhadnagy a tulajdonosnak való visszaadásra ott mindjárt fel is szólított, — sziveskedjék azt mielőbb a honvéd laktanyába tulajdonosnak visszaadni, hol illő jutalomban részesül.

* **Rövid hírek. Kinevezés.** A tervbe vett komádi-i járás részére egy járás állatorvosi állást rendszeresítettek, de az új járás szervezéseig ideiglenesen: Érmihály falvát jelölték ki az állatorvos székhelyül. Az állásra B e ő t h y László főispán T ö r ö k Gáspár h-hadházi közs. állatorvost nevezte ki. — **Leletlen anya.** Gurány biharmegyei községben Rauch Mária csecsemő gyermekét

elhagyva, megszökött a községből. A leletlen anyát körözik. — **Akadály a telefon közlekedésben.** A kisszántói telefon-vezeték sodronya a Schlauch-terén van keresztül vezetve s a fák lombja sok zavart okoz a telefon közlekedésben. Schöpflin Ágoston posta-táviró igazgató megkereste a várost, hogy a sodronyok mentén a park fűt galyasztassa le, vagy engedélyezze azok legalyaztatását. — **Új népfelkelési állomás.** A honvédelmi miniszter értesítette Biharvármegyét, hogy Nagy-Létát népfelkelési jelentkezési állomással jelölje ki. — **Zászló-sértő szerb pap.** A basahidai szerb pópá, Millin Pál, Popovics temesvári szerb püspök veje, a basahidai ezredéves ünnepek alkalmával a szerb iskolára kitűzött magyar nemzeti lobogót dühösen szitkozódva letépte és összetépte, mert — ugymond a magyar zászló szegénye a szerb iskolának. — **Az anarchista** Benedek önkéntes, a kit e hó eleletartóztattak, az Ujépilet börtönébe várja büntetését. — **Egy falu pusztulása.** Zemplénmegye Várehocz nevű falujában a óyujtóanyag-gyár, leégett minden, úgy, hogy kő kövön alig maradt; a lakóházak egyike sem volt biztosítva, a mi fokozza a nyomort. — **Nagy robbanás.** Az aradi halos-cyngyárban nagy robbanás volt, két munkás a szó szoros értelmében megégett, ruháik pernye foszlányokba lógtak le testükről; az épületben csak kevés kár van. — **A kolera.** A Reuter-ügynökség jelenti Kairóból: A kolera Alexandriában és Kairóban szűnőben van. Egyiptom többi részében azonban terjed. — **Tízezer ember a tenyerben.** Jokohamából a következő rettegető katasztrófa híre hozza a táviró. A legújabb tengeráradat következtében vízbe full emberek számát tízezerre becsülik. Az áradat hulláma, mely 70 mérföldre terjedt el az északi parton, számos várost elpusztított.

Elzárják a vízvezetékot.

— 5000 köbméter víz egy nap alatt. —

A nagyváradai vízvezeték terv-munkálatai során ugyszólván csepenként kiszámították, hogy mennyi vízre van szüksége Nagyvárad város egész közönségének. Számítások körébe vonták azt az eshetőséget, hogy a város összes kutjai betömetnek s az élvezetre szükséges vizen felül minden vízszükséglet a csatornázás keresztülvitele esetén még a fekalák levezetésére szükséges viz is, kielégítést nyer az egy gépjárműre berendezett telepről. A türelmes papíron továbbá még azt is kiszámították, hogy a vízvezeték tervszerinti kiépítése esetén 50 év múlva is megfelel a közszükségnek tekintetbe véve, hogy akkorára Nagyvárad népessége közel 60,000-re szaporodik.

Nem akarjuk kétségbevonni, hogy a számítások helyesek voltak; de a terv-készítők egygyel nem számoltak. Figyelmükön kívül hagyták a fogyasztó közönség egy részének hanyagságát, a város érdekének semmibe vevését.

Már az első meleg időszakban, az elmúlt nyáron kétségbeesett a városi főmérnökkel együtt a vízvezeték bizottság, mikor előfordult hogy a város jelenlegi népességéhez számított 1200 köbméter napi vízfogyasztási helyett 3000 köbméter vizet kellett felhajtani a magastartályba. Ennek a következménye lett a második szivó-nyomógép beállítása, hogy az egyik gép mindég tartalékban legyen s esetleges gépromlás esetén a város viz nélkül ne maradjon.

Ez az intézkedés bevált a hidegebb időszakban. Biztosítva volt a város közönsége, hogy bármely esetben nem marad viz nélkül.

A jelenlegi meleg idő azonban nagy meglepetést hozott.

Daczára, hogy a korábban szabadon ömlő 20 kútkut helyet állandó, elzárt kutakat alkalmaztak, e hó 19 és 20 közt 24 órán át 5000 (ötezer) köbméter vizet fogyasztott, vagy inkább pocskolt Nagyvárad város közönsége.

Mindkét gép éjjel nappal a legnagyobb erővel működésben van és még sem képes a magas tartályt megtölteni. A telepen viz van elég, azt hisszük különösen a Körös magasabb vízállása miatt, de mi történne, ha a megszított munkában csak egyik gép megtagadná a szolgáltatót? A reservoirban bizonyos magasságu víznek már csak azért mindég készletben kell lenni, hogy tűz esetén minél nagyobb nyomása legyen a vizsugárnak.

Ezt az óriási vízfogyasztást nem tudjuk másra visszavezetni, minthogy éjjel, de még

nappal is a legtöbb csapot nyitva hagyják, azon felfogásból, hogy frissebb lesz így a víz. Látunk udvarokat, a honnan egész nap folyik ki a víz a folyókán.

Pedig ez a hanyagság óriási pénzbe kerül a városnak. Nagyvárad városa minden köbméter vizért 2 és fél krajczárt fizet; ez 5000 köbméter viznél 125 frtot tesz ki. Már ilyen összeg pedig 24 órára elviselhetetlen teher.

Az ilyen pocskolás természetesen alapos, messzeható intézkedést von maga után.

A város még pár napot vár, hogy továbbra is ilyen veszélyes mérvű lesz-e a vízpocskolás. Ha a helyzet nem változik, az esetre a legszigorúbb intézkedéshez nyulnak. **Korlátozzák a vízfogyasztást olyan formán, hogy vizet csak reggel 6—8 óráig, délután pedig 2—6 óráig lehet engedni a vízvezeték csapokon. A nap többi részében a vízvezeték főcsövét elzárják s csak tűz esetére nyitják meg.**

Ez a kényes állapot pedig egy cseppet sem kívánatos, mert illusoriussá tenné a vízmű célját, hasznát.

A másik terv, a melynek éppenséggel nem vagyunk barátjai a főmérnök egy korábbi számítása miatt, a vízmérő órák behozatala.

Azt hisszük azonban, hogy Nagyvárad közönsége belátja, miszerint a város kényszer intézkedése a lakosságot érzékenyen sújtaná s a vízpocskolás mihamarább csökkenni fog.

A HÉTRŐL.

A révi tűzkárosultak javára gyűjtöttek egy társaságban, amelynek egyik tagja városzerte és azontul is ismeretes dusgazdagságával versenyző fukarságáról.

— Legyen könyörülettel a szegények iránt, mindenük odaégett; mondja neki a bátyó.

— Ha csak a kell, nagyon szívesen! felelt a zsgori, de pénzt nem adott.

*

A millenniumi ünnepségek alkalmából királyi kegyelmet nyert több fogoly; köztük olyan is, aki megrögzött romlottságában annyira vitte, hogy a fogházban csupa számításból példásan viselte magát, csak hogy mielőbb visszanyerje az arany szabadságot. Századvégi gonosztevő volt. Ezzel a következetes fílikával csakugyan megtévesztette a fogház felügyelőjét s valamennyi őret.

Mikor szabadon bocsátották, a felügyelő atyai intelmei végeztével így szólt hozzá:

— Remélem, hogy e helyen nem fogjuk egymást viszontlátni.

— Magam is azt gondolom, válaszol a szabadon bocsátott; jövőre valószínűleg fegyházat kapok.

*

A nagyváradai pályaudvar vendéglőjében ül egy kopaszodó uri ember, aki egyre kapkod a fejéhez, fészkelődik, majd ide-oda tekintget, mintha valami láthatatlan ellenségtől akarna megszabadulni. Nyilván a léghuzat bántja. Végre türelmetlenül odaszól a pinczerhez:

— Honnan jön ez a c z u g ?

— Nem jön az kérem, válaszol az; hanem megy — Kótyiba; két percz múlva indul.

*

A hitelezők nagyon szoritották az aranyos ifjuság egyik ismeretes tagját, akinek a papája meguntá már kedves csemetéjének adósságait fizetni. Ki is jelentette, hogy egy fillért sem ad neki többé; házasodjék meg s kezdjen rendes életet.

— Barátim, végem van; mondja az ifju a nagy szapulás után czimboráinak. Kétségbe vagyok esve, agyonlövöm magamat.

— Ugyan ne bomolj; inkább nősülj meg, vedd el a gazdag Régikát.

— No már annyira még sem vagyok kétségbe esve.

*

Modern házasságot kötött a szegény csermelyi Csermelyi Pál egy dusgazdag új honfoglaló özvegyével. A veszekedés napirenden volt házuknál.

— Még be is vallo, mondá Pali ily alkalommal egyszer, hogy nem is szeretted, mikor nőül jöttél hozzám?

— Miért ne vallanám be. Nekem szükségem volt egy olcsó számtartóra jószágaimhoz.

— Nekem meg a jószágokra. Most hát kvitek vagyunk.

*

Nagy murit csaptak az érettségit tett diákok egyik előkelő vendéglőben. A jókedvű fiatalokhoz csakhamar csatlakozott egy potya-firma, akit ily alkalmakkor mindenütt meg lehet találni.

Rég lehetett már, hogy ily jóban része lehetett, mert szomjuságában nagyon mohón találta nyakalni a sokféle itókát úgy, hogy rövid idő alatt derekasan betörtülközött és olyankor régi szokása szerint ő kezdte egyremásra rendelni a Mum-ot; természetesen soh'se fizette meg.

A vendéglős ismerte már emberét és egész esendben kihívta a szobából.

— Hallja az ur, elég volt. Ha vissza mer menni azokhoz az urakhoz, akkor ebrudon megy ki onuan.

— Én meg azt mondom magának, vendéglős ur; ha nekem nem ad rögtön egy üveg érmellékit haza áltatónak, akkor ide fekszem le ebbe a pocsolába, hadd lássa a közönség, hogy milyen ezüdar lumpok járnak a maga vendéglőjébe.

*

Nagyéknak fölvitte a sors a dolgát — eladták kis jószágukat s bejöttek a városba lakni, hátha sikerül valami hivatalt nyernie a legazdalkodott földbirtokosnak. Az asszony még mindig adta a nagy dámát, ürügyül adván, hogy férje így előbb kap majd hivatalt.

— Mamus, mondja egy napon kis fia; mamus, a szakácsné nagyon rendetlen.

— Hogyan?

— Hát mindig a varkocsával s fogaival megy aludni; azt te soha se teszed . . .

*

A női kézimunka kiállításán mutogatják a tündérűjjak csodaszép készítményeit. Egy előkelő ur, kit hivatala szintén oda szóllott a kiállítás megtekintésére, egy hölgy-társasághoz csatlakozik, amely töviről-hegyire megbíralja a kiállított női munkákat, különös passzióval emelvén ki a hiányokat; így például azt, hogy a kiállított tárgyak mutató külsője elég csinosan van kidolgozva, de az alját amugy csafatosan hagyták abban a föltevésben, hogy senki sem fog rájönni.

Az előkelő ur nagy megadással hallgatja a hölgyek szigorú kritikáját, de egy árva szót sem szól.

— Önnek jó izlése van, fordul hozzá egy hölgy; nézze meg ezt a stilszerűen himzett női inget, mondjon már ön is ítéletet.

— Nem értek én ahhoz.

— Dehogy nem; nézze csak azt a finom himzést, ezt a szép szabást ezen a női ingen. Ilyen még a millenniumi kiállításán is számot tenne.

— Ugyan hagyja, nagysám; felel végül a kérdett. Mit ér a legszebb női ing, ha nincs benne senki . . .

*

Megbukott a lurkó az iskolában; mint nagyon sokan ezen a lefolyt héten. Az anyja sajnálta, az apja elverte. Bögött azután akár az oláh duda Belényesen.

— Hagyd abba azt a bögést, mert mindjárt agyonüttek; mordul rá az apja.

— Ugyan apus . . . csitítja az anyjuk. A fiu most már úgy bögött, mint két belinyesi oláh duda.

— No hát, bögj; üssön meg a menkü. A fiu erre még egy ideig nyivákkolt, de azután abba hagyta.

— Hát most miért nem bögsz? kérdi végre az apja.

— Egy kis pihenőt tartok; válaszol a nebuló.

*

A hétnek legjellemzőbb eseménye a következő.

Sokan vannak Nagyváradon, akik szeretik, ha kiteszik a nevüket az újságba — ingyen. Különösen üzletemberek között akadnak, akik valamit kiésznelnek, hogy maguknak és üzletüknek reklámot csinálhassanak a hírlapok útján; de úgy, hogy ne kerüljön semmibe; hogy még a hírlapi bélyeget (30 krt) is megtakarítsák, vagyis az államot meg- rövidítsék.

Ennek a receptje az elmúlt héten az volt, hogy özőnével bejelentették a nagyvárad lapoknál hogy ilyen meg amolyan érték tárgyat elvesztettek; tessék kitenni az újságba azzal, hogy a becsületes megtaláló adja azt át itt vagy ott (következik a pontos cím,) ahol illő jutalomban részesül.

Két valóban vesztés félen kívül legalább más tíz üzletember akart ily olcsó reklámot.

De azok a fránya újságírók tuljártak az eszükön . . . Szidnak is értéleget . . . Se baj!

Figaro.

IRODALOM.

Singularis Bukolikák. Előfizetési felhívás! Van szerencsém azon alázatos kérelemmel fordulni Uraságod elé, hogy közelebb megjelenő verskötetemre, előfizetőket gyűjteni kegyeskedjék. A kötet öszre jelenik meg, és az olvasó, ki még érdeklődik kötet formában írott művek iránt, találhat benne magának valót. Ára 2 korona. Hat gyűjtött előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálok. Egyszersmind felkérem Uraságodat, hogy jelen gyűjtővet, a gyűjtés befejeztével — lehetőleg június hó végéig — alábbi czímre megküldeni sziveskedjék. S z a t k a y Berthold. Budapest Lázár-utca 8 sz. II. em. 14 a.

MULATSÁG.

Dalestély a rózsabokorban.

Az ujonnan alakult nagyvárad dalegyletnek tegnap volt az első érdemleges bemutatója. Mint az alább nagyjából összeállított névsor mutatja, előkelő közönség jelent meg, hogy a révi szerencsétlenek nyomorának enyhítése mellett egyszersmind műélvezetet szerezzen magának. A kik hallották a dalkar előadását, a kik megfigyelték a szabatos, összhangos énekeket, a finom árnyalatokat, a helyes rythmikát, melyet oly gyakran nélkülöz az ember a dalkörök előadásaiban azon méltó elismeréssel, mondhatni csodálattal fbg adózni Beleznay Antal karmesternek, ki ily rövid idő alatt magas niveaura emelte a dalkar képességét s az egyes darabok vezényletbe beleöntse egész ambícióját, lelkének magyar jellemvonásait. És utóbbit egy saját szerzeményű dalában (*Édes lánykám*) volt alkalmunk leginkább örömmel konstatálni, mely dal nemcsak azért nevezetes mert szép előadásban hallottuk, hanem mert sikeres megoldását jelzi a magyar műdal kérdése megoldásának. A sikerült hangverseny műsora a következő volt:

1. Szentelt hantok. Mosonyi M. 2. Édes lánykám. Beleznay A. 3. Szerenád. Thern K. 4. Naptól virit. Palotásy J. 5. Vadászkar. Huber K. 6. Bortal. Palotásy J. Népdalok.

A jelen voltak névsorát tudósítónk a következőképpen állította össze:

U r n ö k: Komlóssy Józsefné, Vaday Józsefné, Réz Mihályné, Déry Jánosné, Misurainé, Beleznay Antalné, Mihelffi Józsefné, Böszörményi Gézané, özv. Papp Györgyné, Irsa Józsefné, Germán Károlyné, Recht Ignáczné, dr. Grosz Menyhértné, Petry Jánosné, Kemény Henrikné stb.

L e á n y o k: Dérő Erzi és Mariska, Szemes Mariska és Ilona, Misuray Anna, Böszörményi Matild, Papp Irma és Olga, Irsa Vilma.

Bohacsek nővérek, Bacsek Mariska, Zihér Paula, Goszler Irma, Recht Sarolta, Petry Margit, Soltész nővérek, Slézinger Jolán, Györfi Linka, stb.

Táncvigalommal egybekötött műkedvelői előadás komádban.

A műkedvelők által, díszletek beszerzése czéljából folyó hó 21-én a nagyvendéglő udvarhelyiségében előadták: A z i g m á n d i k i s p a p. Népszínmű 3 felvonásban. Irta: Berczik Árpád. Személyek: Nagy János tanító Bérczy István, Erzi, felesége Bencsik Ilonka, Ferencz, fia Bernáth Mihály, Eszti, gyámleánya Kovács Lidia, Biri, menyé Baltazárné, Pista, Biri testvérbátyja Baltazár Gyula, Lazsák Zsuzsa Bérczyné, Bogdán, plébános Török Imre, Peti Reiner Albert, Mózes, boltos Móser Ferencz, Kardarka Kovács Antal, Kádas * * * Kádasné Kegyes Erzsike, Molnár Márton Lajos, Molnárné Nagy Lajosné, Zsófi, Póli, Klári, varróleányok Kovács Erzsike, Kegyes Erzsike, Nagy Lajosné, Helyárok: Első hely 60 kr., második hely 40 kr., állóhely 20. Jegyek előre válthatók az előadás napján a színházi pénztárnál. Az ülőhelyekre váltott jegyek a táncvigalomra is érvényesek. Külön meghívók nem adatnak ki. Kezdeté esti 8 órakor.

Katona zene és óriási tűzijáték a Püspökfürdőben. Van szerencsém a t. cz. közönség szíves tudomására hozni, hogy a Püspökfürdőben f. hó 28-án, vasárnap Flaschl Dániel európa híru pyrotechnikus a cs. és kir. 37-ik gyalogezred zenekarának hangversenye mellett Magyarországon eddigéle még sehol nem látott felülmulhatatlanul fényes és óriási tűzijátékot rendez. Műsor: délután 2 és fél órakor 12 mozsárlövés. 3 órától cigányzene. 4 órakor léggömbök feleresztése. 4 és fél órakor virágosó. 5 órától a cs. és kir. 37. gyalogezred zenekarának hangversenye. Este 8 és fél órakor óriási tűzijáték, melynek műsorából különösen kiemelendők: Aranyeső, Meteorok, Glória, Villámok, Mennyasszonyi esokor, Cleopatra legyezője, Niagara zuhatag, Ördögmalom, Az indiai nyújtótornász, Édenkert, Csillaghullás, Hangverseny a levegőben, Tűzírás, Virágmozsarak stb. stb. A tűzijáték szünetei alatt katonazene. A tűzijáték után pontban 12 órakor különvonat a hazautazásra. Kitűnő étek és italok, valamint pontos kiszolgálásról Kovács László jóhírű vendéglős gondoskodik. Minél tömegesebb látogatást kérve, kiváló tisztelettel Czegléd Sándor, a Püspökfürdő bérlője.

SZÍNHÁZ.

Virág-csata.

Tegnap másodszor adták Verő »Virág-csata« című operettjét csekély számú közönség előtt. Azt hisszük, ezzel az előadással a darab le is került a repertoire-ról, mert bemutatása nem valami nagy nyereség volt. Rózsát ismét Lányi Edit játszotta, kivüle még Turchányi, Réthi Lina, Vendrey, Kantay, Mezey igyekeztek a darabot — amennyire tőlök telt — rokonszenvenné tenni.

Hírek a szinkörből. Ma délután a *Gyermekrabló nőt* adják, a régi szereposztással, este béreltfolyamban az *Arendás zsidó*, Lukácsy Sándor mulattató népszínműve kerül színre. A czimszerepet Vendrey játssa! Igen jó és kedves szerepe van e darabban (Bettike) Turchányi Olgának is. (Smüle) Leővey (László) Rózsahegyí kezében van. Hétfőn a mulatságos és nálunk is szép sikert aratott *3 Kázmér* című énekes bohózatot ismétlik. A jövő hét nevezetessége lesz a *Fra Girolamo*. Somló Sándor pályanyertes tragédiájának bemutatója; ebben lép fel másodszor a tehetséges szende színészünk György Ilona, Strozzi Chitta szerepében, amelyben már Kolozsváron is — vendégszereplése alkalmával — szép sikert aratott! Nagyon jó szerepe lesz (Era Girolamo) E. Kovács Gyulának, és (Medicis Lorenczo) Szertgyörgyi Istvánnak.

Heti műsor.

Hétfő: A 3 Kázmér.

Kedd: Idegen nő.

Szerda: Törvénytelen fiu.

Csütörtök: A kis hőreség.
Péntek: Fra Girolamo.
Szombat: Tékozló.
Vasárnap: Toldi Miklós.

Igazságszolgáltatás.

A biharmegyei települők.

— Törvényszéki tárgyalások. —

A nagyvárad királyi tárgyaló termének tanupadjait egészen megtöltötték tegnap tisztességes, becsületes arcú, szegény emberek. 17-en tanuskodtak esküvel Somogyi Mihály baji Lajos mellett a kit azzal vádolta a királyi ügyész, hogy vagyonszerzési szándékából megcsalta Biharmegye több községének lakosságát, azt állítván, hogy a földművelésügyi miniszter megbízásából településeket szed össze, a kik olcsó pénzért jó földet kapnak a Bánságban.

1892—1893-ban terjedt el megyénkben annak a híre, hogy Bethlen András földművelésügyi miniszter telepítvényeket akar a Bánságban létesíteni. Sokat beszéltek a dolgról a lakók is élénk színen, nagyon kedvezőnek festették az alkalmakat.

A szegény falusi emberek hallottak róla, kedvük támadt új helyen próbálni meg szerencséjüket.

Igy volt vele Somogyi Mihály baji lakos is. Felment tehát a miniszterhez, bejelentette, hogy a biharmegyeiek szeretnék abból az olcsó földből megvenni valamennyit a maguk számára. A miniszter azt mondta akkor, hogy most már elfogyott a föld, de ha megint lesz, akkor kapnak a biharmegyeiek, előjegyzésbe vnszik őket.

Somogyi Mihály lejött a hirrel a megyébe, sorbajárta a községeket, s elbeszélte a szegény embereknek, hogy mit mondott a miniszter, azt ígérte, hogy kapnak ők is földet. Az emberek örültek a reménynek, tömegesen jelentkeztek az áttelepülésre. Somogyi Mihály hát megbízott minden községben valakit, hogy írja össze a jelentkezőket. A jelentkezők látván a Somogyi buzgalmát, kisebb-nagyobb pénzüsszeget ajánlottak fel neki, hogy ne költse a magát, mikor az ő ügyükben fáradozik.

Azon összegeket Somogyi elfogadta.

Időközben a vármegye főispánja értesítette Somogyi Mihályt, hogy ne reméljenek, mert nincs föld, de ez egyszerű paraszt észszel tovább folytatta a gyűjtést, bizva a miniszter ígéretében, hogy majd lesz.

A csendőrök azonban elfogták 1893. év augusztus 11-ikén azt gondolván, hogy pénzszerzési szándékából csalja a népet. Vizsgálati fogságban ült Somogyi augusztus 29-ikéig, akkor szabadon bocsájtották. A királyi ügyész azonban föntartotta a vádat, föntartotta a tegnapi végtárgyaláson is, a hol a tanuk és a körülmények világosan igazolták az ellenkezőt és kijelentették, hogy nem kívánják a vádlott megbüntetését, mert tudják, hogy jót akart velük.

A végtárgyalás adatai alapján, Bözörményi Géza ügyvéd védőbeszéde után a törvényszék a vádlottat hivatalból üldözendő csalás büntette és ennek következménye alól felmentette.

A királyi ügyész fellebezett.

REGENY-CSARNOK.

Tom és én.

Irtá: I. van Woude.

48

XIV.

Rohanást átszaladok a hidon és megállok a holdvilágította udvaron. A szél zugva vonul az öreg fák lombozatán — egyébként minden csöndes.

Most egyszerre hallom Blanche lovamat nyeríteni az istállóban; nyerítésén megismerem valamennyi ló között. Bizonyosan szimatolta, hogy megjöttem . . . Én legalább úgy képzelem és üdvözlőnek veszem.

Jakab kapas is gyorsan előjön lakásából tiszteletteljesen köszön s meghuzza a harangot, tudatván, hogy urnője hazajött.

Röpke »jó estét« mondok Lottinak, aki a nehéz ajtót kinyitja, és hamarosan fölsurranok a lépcsőn.

Fent állok a kivilágított folyosón és dobogó szívemre szorítom kezemet.

Ó ott van amaz ajtó mögött.

Miért dobog oly hangosan a szívem?

Miért veszem el a bátorságomat?

Bolondság . . . Tom örvideni fog, hogy viszontláthat.

A kilincse teszem a kezemet és belépek . . . a szoba üres . . . hol van Tom?

A tűz vidáman pattog a kandallóban, minden rendben van és tiszta, a tea-asztal takarosan van terítve. Az esti posta érintetlenül fekszik Tom helyén; széke készen áll, mellette a dohányzó készülékkel telt asztalka.

Számomra természetesen nincs terítve; de rám is kellemes benyomást tesz a szoba. Így nem gondoskodtam én soha Tomról . . . e tekintetben bizony nem érezte hiányomat.

Ekkor lépést hallok magam mögött és gyorsan, nagy várakozással megfordulok.

Csalatkoztam. Az csak a Lotti.

— A nagyságos ur bizonyosan nem tudja, hogy a nagyságos asszony haza jó? kérdi, mi alatt fekete köntényét végig simogatja.

— Nem! Megakartam lepni az urat.

— A nagyságos ur elment még Van Borde János házához nagysága. Ott az árvíz miatt baj van. Hat gyermek, az egyik épp az imént jött a világra, az asszony beteg és a férj munka nélkül. Most mindannyian a padláson, a tető alatt laknak, mert a szobát ellepte a víz . . . Engedje meg, nagysága, hogy elvigyem ruháit. Mit parancsol nagysága est ebédre?

— Adjon egy csésze teát; mondom hamarosan, mert többet is szeretnék megtudni.

Mondja, Lotti, minek ment az ur maga oda?

— Igen, nagyon jól mondja nagysága, felel a cseléd, mialatt felső ruháimat összenyalabolja. Mi már gyakran mondogattuk, milyen jó volna, ha nagysága itt lenne!

— Miért nem küldi az ur Jakabot? kérdém, alig tudva fékezni türelmetlenségemet. Elvégre is csak azon fordul meg, hogy azok az emberek segélyt nyerjenek.

Lotti váliát vonogatja, mintha egészen osztaná véleményemet.

— Nagy a szegénység s nyomoruság most; mondja azután. Tetszik tudni, nagysága valamennyien a nagyságos urat akarják; Ha a mi urunk oda jön, mondja Jakab, ő pedig másoktól hallotta, mintha csak egy szent jönne közejük.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Püspök-jelöltek.

Budapest, június 20. (Saját tudósít. táv.)

Illetékes körökben beszélnek, hogy a győri és roznyói püspöki székeket legközelebb befogja tölteni a Felső. A győri püspökségre Cselka Nándor, a roznyóira Ivánkovics a jelölt.

A delegáció-bezárása.

Budapest, jun. 20. (Saj. tud. táv.)

A magyar delegációban ma délután 3 órakor felolvasták a szentesítés alá terjesztendő határozatokat, s azután Széll Kálmán a delegációt bezárta.

Letartóztatott nagykereskedők.

Budapest, jun. 20. (Saj. tud. táv.)

Szenzációs letartóztatást eszközölt ma a budapesti rendőrség. Knocpfmacher és Zifferblatt ugyanis letartóztatták csalárd bukás miatt.

Közgazdaság.

Az államvasuti forgalom esökkenése. A magyar államvasutak áruforgalma május hónapban a múlt év ugyane hónapjának forgalmával szemben 1658 kocsi- és rakomány-csök-

kenést mutat. A múlt év május hónapjának forgalmával szemben mutatkozó 1658 kocsi- és rakomány-kevesbbségből esik lisztre 564, sóra 234, káposzta, burgonya és gyümölcsre 37, borra 267, kőolajra 208, dohányra 152, szénre 446, faneműekre 590, mészre 250, széna és szalmára 171, élőkre 429, répára 93 kocsi- és rakomány. A folyó évi május hóban elszállított gabonának 66 százaléka Budapestre és a m. kir. államvasutak helyi forgalmába, 32 százaléka Ausztriába és a csatlakozó vasutakra s csak két százalék volt a külföldre rendelve.

Vetések állása Oroszországban és Romániában természetesen igen érdeklő gazdáinkat, kivált most, a mikor az aratás küszöbén van. Szentpétervári főkonzulátusunk jelentése szerint az őszi vetések állása Közép- és Dél-Oroszországban jó, Észak-Oroszországban azonban azok fejlődése a hosszú tél következtében nagyon visszamaradt. Bukaresti konzulátusunk jelentése szerint a vetések állása az egész országban általában jó és kedvező aratásra van kilátás. A repcevetések állapota kitünő, a búzák általában jó, a tavasziak kedvezően fejlődnek és a gyümölcsfák és szőlők is jó eredménynyel biztatnak.

Terménytőzsde.

Budapest, június 20.

B u z a tavaszra, bácskai	6.60
» tavaszra, északi	6.61
» szeptember-októberre, bácskai	0.—
» szept.-okt.-re északi	0.—
R o z s tavaszra, bácskai	0.—
R o z s tavaszra, északi	0.—
T e n g e r i június-júliusra, bácskai	0.—
» jun.-jul.-ra, északi	0.—
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	10.45
» aug.-szept.re, északi	10.55

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Vasárnap, 1896. június 21-én,

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével

két előadás.

Délután 4 órakor félhelyárral:

negyedszer:

A gyermekrabló nő.

Látványos népdrama 8 képbén.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárral:

A ZÁRENDÁS ZSIDÓ.

Népszínmű 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, hétfőn, 1896. június hó 22-én

A 3 K Á Z M É R.

Eredeti énekes előzót 3 felvonásban.

Felelős szerkesztő: **CSIPPÉK FERENCZ.**

Tégla eladás.

Alulírott a nagyváradai lat. szert. méltóságos káptalan ősi pusztáján levő tégla-telepen a

téglagyártását

megkezdvén,

ajánlom készletben levő kitünő minőségű és több rendbeli téglamat jutányos áron megvételre.

Megrendeléseket elfogad Nagyváradon, Nagy-Teleky-utca 517. sz. a.

MILIBÁK JOZSEF.

MEGJELENT!

Folyton kapható

ÁRPÁD

hősköltemények

Irta: **Dús László.**

Szines czimnyomattal.

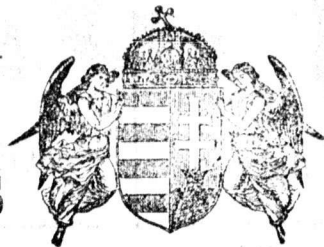
Fűzve 1 forint

Vászon kötésben 1.50

Megrendelhető: a Szent-László
könyvnyomdában. — Laszky Ármin,
Pauker Dániel, Ungár Jenő és Kutasi
D. könyvkereskedőknél Nagyváradon.

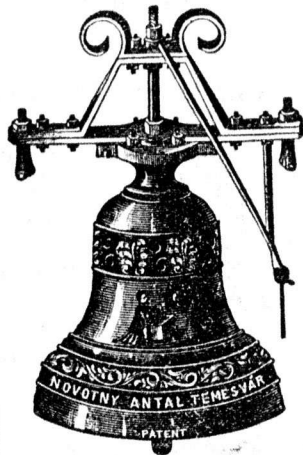
NOVOTNY

harang- és

ANTAL

érezöntődéje

ajánlja magát a t. ez. közönségnek és községeknek minden nagyságu harangok ujra, illetőleg új harangok és egész harangzatok előre meghatározott hangok utáni elkészítésére, újabb modorra szerelve, több évi jótállás mellett, vertvas koronákkal, úgy, hogy az így felszerelt harangokat könnyen és többször lehet fordítani, miáltal a harang a megrepedéstől megóvatik

Különösen ajánlja az általa feltalált

többször kitűntetett, átlukasztott szabadalmazott

harangjait,

(243) 22-26

melyeknek hangosabb, tartósabb és mélyebb hangjuk van és így egy 200 kgrmos egy ily 260 kgrmu haranggal egyenlő. —

Ajánlom továbbá régi harangok vertvas koronával való felszerelését, vertvas harangállványokat, minden nagyságu óraharangokat. — 300 kgr. és azon aluli harangok mindig raktáron vannak.

Költségvetésekkel és képes árlapokkal díjmentesen és ingyen szolgálók.

NOVOTNY ANTAL, Temesvár, Gyárvaros.

Szabott ár!

NEUMANN M.

FÉRFI-, FIU- ÉS GYERMEK-RUHA TELEPE

NAGYVÁRAD, KISHID-FŐ (LÉVAY-PALOTA).

TELEFON.

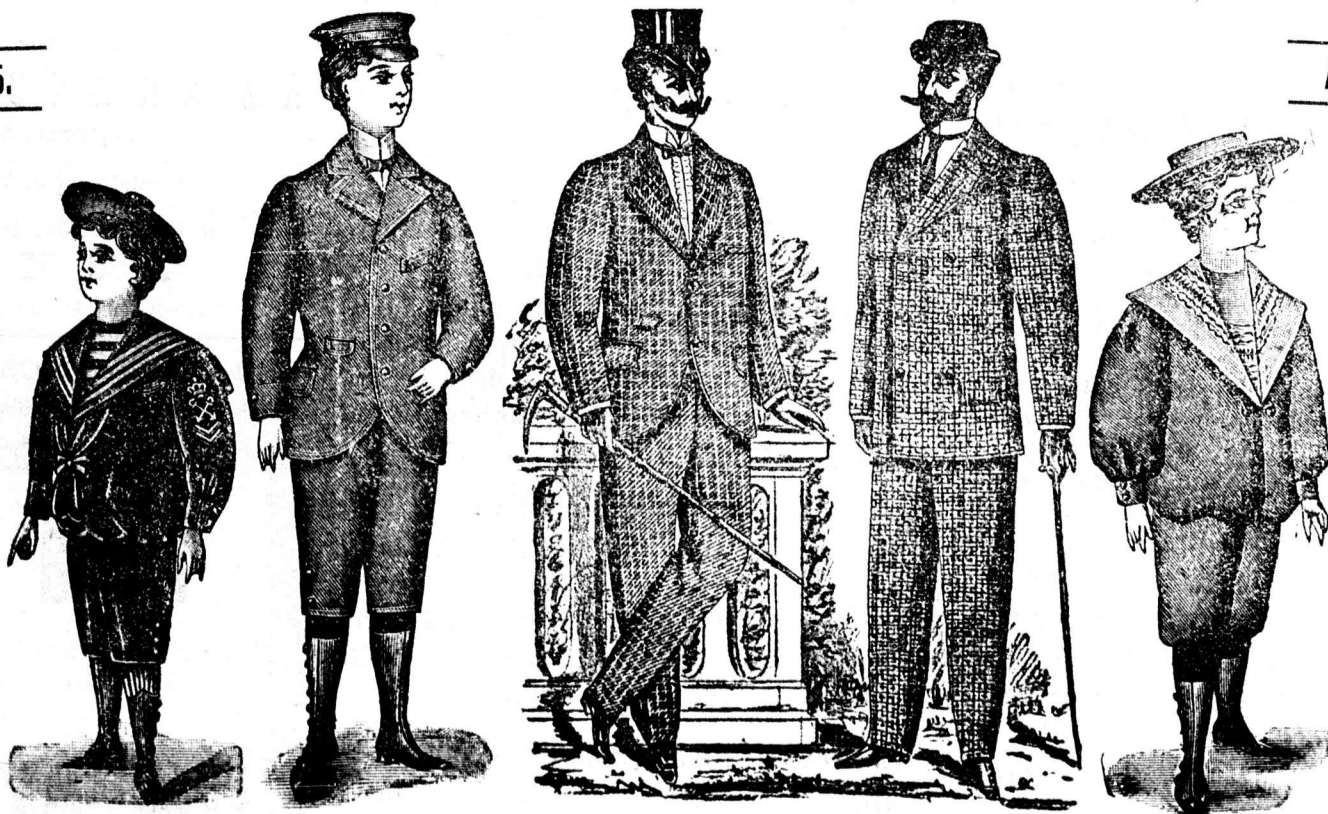
TELEFON.

Alapított 1845.

Alapított 1845.

Raktárak:

Arad,
Temesvár,
Ujvidék,
Pancsova,
Nisch,
Sofia.
Szerajevo,
Szilisztria,
Meran.

Raktárak:

Nagyvárad,
Debreczen,
Eszék,
Zágráb,
Fiume,
Leibach,
Trieszt,
Becserek,
Belgrád-

Közpnt: Bécs, Mariahilferstrasse, 35. — Bécs, Kärnthnerstrasse 31.

Budapest: Muzeum-körut 1.

Szabott ár!

Mérték utáni megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Szabott ár!